

Impost sobre la renda de les persones físiques

Daniel Viader Martín

PID_00224582

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Elements bàsics de l'impost	9
1.1. Naturalesa i àmbit d'aplicació	9
1.2. Fet imposable	9
1.3. Contribuent i unitat familiar	10
1.3.1. Contribuents	10
1.3.2. La unitat familiar en l'IRPF	11
1.4. Rendes exemptes i no subjectes	12
1.5. Imputació temporal d'ingressos i despeses	14
1.6. Període impositiu i meritació	16
2. Esquema impositiu	17
3. Determinació de la base imposable	18
3.1. Rendiments del treball	18
3.2. Rendiments del capital	21
3.2.1. Rendiments del capital immobiliari	22
3.2.2. Rendiments del capital mobiliari	25
3.3. Rendiments d'activitats econòmiques	28
3.3.1. Elements patrimonials afectes a una activitat econòmica	29
3.3.2. Criteris d'imputació temporal	29
3.3.3. Mètode d'estimació directa	30
3.3.4. Mètode d'estimació objectiva	35
3.4. Guanys i pèrdues patrimonials	38
3.4.1. Transmissions oneroses i lucratives: normes generals ...	39
3.4.2. Reduccions del guany patrimonial en funció del període de permanència	40
3.4.3. Normes específiques de valoració	42
3.4.4. Guanys patrimonials no justificats	43
3.5. Règims especials; imputació i atribució de rendes	44
4. Integració i compensació de rendes	46
4.1. Renda general i renda de l'estalvi	46
4.2. Base imposable general i base imposable de l'estalvi	47
5. Determinació de la base liquidable	48
5.1. Base liquidable general	48

5.2. Base liquidable de l'estalvi	50
6. Adequació de l'impost a les circumstàncies personals i familiars del contribuent.....	51
6.1. Mínim del contribuent	51
6.2. Mínim per descendents	51
6.3. Mínim per ascendents	51
6.4. Mínim per discapacitat	52
7. Determinació de la quota íntegra.....	54
7.1. Quota íntegra estatal	54
7.2. Quota íntegra autonòmica	55
7.3. Quota líquida estatal	56
7.4. Quota líquida autonòmica	57
8. Determinació de la quota líquida.....	58
8.1. Deduccions estatals	58
8.2. Inversió en habitatge habitual: règim transitori	60
8.3. Lloguer d'habitatge habitual: règim transitori	61
8.4. Deduccions autonòmiques	62
9. Deduccions a la quota líquida.....	63
9.1. Deducció per doble imposició internacional	63
9.2. Retencions i ingressos a compte	63
9.3. Pagaments fraccionats	63
10. Determinació de la quota diferencial.....	64
10.1. Deducció per maternitat	64
10.2. Deducció per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec	64
11. Gestió de l'impost.....	66
11.1. Declaració	66
11.1.1. Obligació de declarar	66
11.1.2. Esborrany de declaració	67
11.1.3. Autoliquidació i ingrés	68
11.2. Retencions o pagaments a compte	68
11.2.1. Retencions i ingressos a compte	68
11.2.2. Pagament fraccionat	70
Resum.....	71
Bibliografia.....	73

Introducció

L'actual impost sobre la renda de les persones físiques constitueix un tribut bàsic de la imposició **directa** del sistema tributari espanyol, i té naturalesa **personal** i **subjectiva**.

1) El **caràcter directe** resulta de l'objecte de gravamen: la renda. La renda constitueix una manifestació immediata de la capacitat de pagament del contribuent. En aquest punt coincideix d'una manera clara amb l'impost sobre societats, i precisament es delimita perquè així es grava la renda de les persones físiques, mentre que l'impost sobre societats grava la renda obtinguda per les persones jurídiques.

2) La **naturalesa personal** de l'impost resulta del pressupost objectiu: l'obtenció de renda per part de les persones físiques. L'actual Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques objecte d'estudi en aquest mòdul utilitza el criteri d'imposició segons la residència efectiva del contribuent, i descarta el criteri de territorialitat, és a dir, en lloc d'obtenció de la renda, propi d'un tribut de naturalesa real. La reforma de l'impost efectuada l'any 1998 va establir clarament aquesta delimitació, i va regular de manera separada el tribut de naturalesa personal, per als residents a Espanya, i la tributació de naturalesa real, per als no-residents que obtinguin rendes a Espanya. D'aquesta manera, la regulació normativa de l'impost sobre la renda es va desdoblar en dues figures tributàries diferenciades segons la residència del contribuent: l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF), per a residents a Espanya, i l'impost sobre la renda de no-residents (IRNR), per a persones físiques que no tenen la residència habitual a Espanya.

En aquest mòdul s'analitza únicament l'impost que grava la generalitat de les rendes obtingudes per persones físiques residents a l'Estat espanyol.

3) L'IRPF té **naturalesa subjectiva** perquè considera les circumstàncies personals del contribuent per a determinar la renda que se sotmet a gravamen. En altres paraules, l'objecte de l'impost és constituït per la totalitat de la renda, és a dir, la totalitat dels rendiments, guanys i pèrdues patrimonials, i també les imputacions de renda que estableix la llei. No obstant això, l'impost no grava la totalitat d'aquesta renda del contribuent, sinó només la seva renda disponible, resultat de minorar l'import de la renda en la quantia del mínim personal i familiar establert en la normativa.

Actualment la normativa bàsica de l'impost sobre la renda de les persones físiques està recollida en la Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques 35/2006, de 28 de novembre (LIRPF), i pel Reglament de l'impost sobre la renda de les persones físiques aprovat pel Reial decret 439/2007, de 30 de

març (RIRPF). De tota manera, com la majoria dels tributs, la normativa de l'IRPF resulta afectada anualment per la Llei de pressupostos generals de l'Estat (i, si escau, per la Llei de mesures fiscals, administratives i d'ordre social, coneguda com a Llei d'acompanyament) que, amb una vigència temporal, introdueix modificacions en el seu contingut. Volem assenyalar que també hi ha altres disposicions normatives, de rang major o menor, que complementen les disposicions bàsiques de l'impost. Aquestes no regulen l'impost d'una manera completa com la Llei i el seu Reglament, sinó que es limiten a reglamentar aspectes concrets o parcials de l'impost però que, en tot cas, s'han de considerar en l'aplicació pràctica de l'impost.

Finalment, ens hem de referir a la normativa autonòmica. Des de l'any 1997 les comunitats autònomes tenen competències cedides normatives en l'IRPF (sobre certs aspectes de l'impost i sota determinats requisits) i en relació amb les persones físiques amb residència habitual en la respectiva comunitat. Aquest fet implica que en l'aplicació real de l'impost sobre la renda caldrà prendre en consideració la normativa estatal que aquí estudiem i també la normativa que hagi aprovat la comunitat autònoma de la qual el contribuent és resident.

Objectius

Els objectius que heu d'assolir mitjançant l'estudi d'aquest mòdul són els següents:

- 1.** Conèixer la normativa bàsica de l'impost i aprendre a integrar els canvis normatius que s'hi produeixin.
- 2.** Estructurar el concepte de renda gravada per l'impost sobre la renda de les persones físiques i determinar les modalitats de renda que hi intervenen.
- 3.** Analitzar cada un dels rendiments d'acord amb la seva font d'obtenció i determinar-ne la quantificació.
- 4.** Determinar les alteracions patrimonials que constitueixen una renda gravada i conèixer quins elements intervenen en la seva determinació quantitativa.
- 5.** Estudiar el concepte d'imputació de rendes i els diferents conceptes que constitueixen una renda gravada per l'impost.
- 6.** Conèixer els elements personals de l'impost i la seva incidència pràctica.
- 7.** Analitzar el mecanisme de liquidació de l'impost, tenint en compte els elements derivats de la cessió del tribut a les comunitats autònomes.
- 8.** Estudiar els elements que intervenen en la determinació de la quota líquida i en la quota diferencial de l'IRPF, i abordar l'existència de diferents categories de deduccions.
- 9.** Conèixer el significat de les compensacions previstes en aquest impost.

1. Elements bàsics de l'impost

En aquest apartat analitzarem els aspectes materials, personals i temporals de l'impost, els quals configuren els elements bàsics de l'impost.

1.1. Naturalesa i àmbit d'aplicació

L'impost sobre la renda de les persones físiques (d'ara endavant, IRPF), és un **tribut** de caràcter **personal i directe** que grava, segons els principis d'igualtat, generalitat i progressivitat, la renda de les persones físiques d'acord amb la seva naturalesa i les seves circumstàncies personals i familiars.

Es defineix per **renda del contribuent**, la qual constitueix l'objecte de l'IRPF, com la totalitat dels seus rendiments, guanys i pèrdues patrimonials, i també les imputacions de renda establertes per llei, amb independència del lloc on s'hagi produït i sigui quina sigui la residència del pagador.

Actualment està regulat per la **Llei de l'impost sobre la renda de les persones físiques 35/2006, de 28 de novembre (LIRPF)**, i pel Reglament de l'impost sobre la renda de les persones físiques aprovat pel Reial decret 439/2007, de 30 de març (RIRPF).

L'IRPF s'aplica **a tot el territori espanyol**, amb les especialitats previstes per a les Canàries, Ceuta i Melilla, sense perjudici dels règims tributaris forals de concert i conveni econòmic en vigor, respectivament, en els territoris històrics del País Basc i la Comunitat Foral de Navarra.

Tot això sense perjudici del que disposin els tractats i convenis internacionals que hagin passat a formar part de l'ordenament intern, de conformitat amb l'article 96 de la Constitució espanyola.

1.2. Fet imposable

Constitueix el **fet imposable** de l'IRPF l'obtenció de renda per part del contribuent. Els seus components són els següents:

- 1) Rendiments del treball
- 2) Rendiments del capital

3) Rendiments de les activitats econòmiques

4) Guanys i pèrdues patrimonials

5) Imputacions de renda establertes en la llei

Per disposició legal expressa, es presumeixen retribuïdes, llevat de prova en contra, les prestacions de béns, drets o serveis susceptibles de generar rendiments del treball, del capital o de l'activitat econòmica.

1.3. Contribuent i unitat familiar

1.3.1. Contribuents

D'acord amb l'article 8 de la LIRPE, són **contribuents** per aquest impost:

1) **Les persones físiques que tinguin la seva residència habitual en territori espanyol:**

S'entén que un contribuent té la residència habitual en territori espanyol quan es donen qualssevol de les circumstàncies següents:

a) Que s'estigui **més de 183 dies**, durant l'any natural, en **territori espanyol**.

Per a determinar aquest període de permanència es computen les absències esporàdiques, llevat que el contribuent acrediti la seva residència fiscal en un altre país.

b) Que radiqui a **Espanya el nucli principal** o la base de les seves **activitats o interessos econòmics**, de manera directa o indirecta.

Llevat de prova en contra, es presumeix que el contribuent té la residència habitual en territori espanyol quan, de conformitat amb el criteri anterior, resideixin habitualment a Espanya el seu cònjuge no separat legalment i els fills menors d'edat que depenguin d'aquell.

Residència en una comunitat autònoma (article 72 LIRPE)

Com a principi general els contribuents amb residència habitual en el territori espanyol són residents en el territori d'una comunitat autònoma. Per a poder aplicar règims tributaris forals, especialitats normatives per raó del territori (Ceuta o Melilla) o deduccions en la quota concretes aprovades per cada comunitat autònoma, és fonamental **determinar la residència habitual del contribuent**.

Per a determinar en quina de les comunitats autònomes té la residència el contribuent, s'hi han d'aplicar els criteris següents:

1) **Criteri de permanència**

El contribuïent resideix a la comunitat autònoma en el territori de la qual hi hagi estat més dies del període impositiu (normalment l'any natural), i a aquests efectes es computen les absències esporàdiques.

2) Criteri del principal centre d'interessos

De manera subsidiària, es considera que el contribuïent resideix a la comunitat autònoma on tingui el principal centre d'interessos; és a dir, en aquella en el territori de la qual hagi obtingut la major part de la base imposable de l'IRPF, determinada pels components de renda següents:

- a) Rendiments del treball, que s'entenen obtinguts on radiqui el centre de treball, si n'hi ha.
- b) Rendiments del capital immobiliari i guanys patrimonials derivats de béns immobles, que s'entenen obtinguts en el lloc on radiquin aquests.
- c) Rendiments d'activitats econòmiques, ja siguin empresarials o professionals, que s'entenen obtinguts on radiqui el centre de gestió de cada una.

3) Criteri de l'última residència declarada a efectes de l'IRPF

A falta dels criteris anteriors, la persona es considera resident en el territori en què radiqui la seva última residència declarada a efectes de l'IRPF.

2) Les persones físiques que tinguin la residència habitual a l'estranger per alguna de les circumstàncies que preveu l'article 10 de la LIRPF.

3) Les persones físiques de nacionalitat espanyola que acreditin la seva nova residència fiscal en un país o territori qualificat reglamentàriament com a paradís fiscal.

Aquestes persones no perdran la seva condició de contribuïents per l'IRPF en el període impositiu en què es produeixi el canvi de residència i en els quatre períodes impositius següents.

1.3.2. La unitat familiar en l'IRPF

Actualment hi ha dues modalitats d'unitat familiar:

1) Primera modalitat, en cas de matrimoni:

La integrada pels cònjuges no separats legalment i, si n'hi ha:

- a) Els fills menors, a excepció dels que, amb el consentiment dels pares, visquin independentment d'aquests.
- b) Els fills grans d'edat impossibilitats judicialment subjectes a pàtria potestat prorrogada o rehabilitada.

2) Segona modalitat, si no hi ha matrimoni (per exemple, parelles de fet) o en els casos de separació legal:

Consulta recomanada

Sobre la unitat familiar en l'IRPF, vegeu l'article 82 LIRPF.

La formada pel pare o la mare i la totalitat dels fills que convisquin amb un o l'altra i reuneixin els requisits assenyalats per a la primera modalitat.

De la regulació legal de les modalitats d'unitat familiar, es poden extreure les conclusions següents:

- a) Qualsevol altra agrupació familiar, diferent de les anteriors, no constitueix unitat familiar a efectes de l'IRPF.
- b) Ningú no pot formar part de dues unitats familiars alhora.
- c) La determinació dels membres de la unitat familiar es fa atenent la situació existent el dia 31 de desembre de cada any.

Tributació individual i tributació conjunta

Amb caràcter general, la declaració de l'IRPF es presenta de manera individual. No obstant això, les persones integrades a la unitat familiar poden optar, si ho volen, per declarar de manera conjunta.

1.4. Rendes exemptes i no subjectes

Queden contingudes en els articles 7 i 33 de la LIRPF i, entre les **rendes exemptes**, hi destaquem les següents:

- 1) Les **indemnitzacions** com a conseqüència de **responsabilitat civil per danys personals**, en la quantia legalment o judicialment establerta.
- 2) Les **indemnitzacions per acomiadament o cessació del treballador**, en la quantia establerta amb caràcter obligatori a l'Estatut dels treballadors, en la seva normativa de desplegament o, si escau, en la normativa reguladora de l'execució de sentències, sense que es pugui considerar com a tal l'establerta en virtut d'un conveni, pacte o contracte. L'import de la indemnització exempta té com a **límit 180.000 euros**.
- 3) Les **prestacions** reconegudes al contribuent per la Seguretat Social o per les entitats que la substitueixin com a conseqüència **d'incapacitat permanent absoluta o gran invalidesa**.
- 4) Les prestacions percebudes d'institucions públiques amb motiu de l'acolliment de persones amb discapacitat, de més de 65 anys o menors i els ajuts econòmics atorgats per institucions públiques a persones amb discapacitat amb un grau de minusvalidesa igual o superior al 65% o de més de 65 anys per a finançar la seva estada en residències o centres de dia, sempre que la resta de les seves rendes no excedeixin el doble de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples.

Parelles de fet

En les parelles de fet només un dels membres pot formar unitat familiar amb els fills que reuneixin els requisits anteriorment comentats i, en conseqüència, optar per la tributació conjunta. L'altre membre de la parella ha de declarar de manera individual.

5) Les beques públiques i les concedides per entitats sense finalitats lucratives (règim especial de la Llei 49/2002) per a cursar **estudis reglats**, tant a Espanya com a l'estranger, en tots els nivells i graus del sistema educatiu. També en són exemptes les beques públiques i les concedides per entitats sense finalitats lucratives (règim especial de la Llei 49/2002) per a recerca, i les atorgades per aquelles amb finalitats de recerca als funcionaris i altre personal al servei de les administracions públiques i al personal docent i investigador de les universitats.

6) Les **anualitats per aliments** percebudes dels pares en virtut de decisió judicial.

7) Els **premis** literaris, artístics o científics rellevants, amb les condicions que es determinin reglamentàriament.

8) La **prestació per desocupació** en la modalitat de **pagament únic**, sempre que les quantitats percebudes es destinin a les finalitats i en els casos que prevegi la normativa laboral.

9) Els **rendiments del treball** percebuts per treballs efectivament realitzats a l'estranger, amb els requisits següents:

a) Que els treballs es facin per a una empresa no resident a Espanya o un establiment permanent radicat a l'estranger en les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

b) Que al territori on es facin els treballs s'apliqui un impost de la mateixa naturalesa o de naturalesa anàloga a la d'aquest impost i que no es tracti d'un paradís fiscal.

c) L'exempció s'aplica a les retribucions meritades durant els dies d'estada a l'estranger, amb el límit màxim de 60.100 euros anuals.

10) Les **indemnitzacions** satisfetes per les administracions públiques per **danys personals** com a conseqüència del funcionament dels **serveis públics**.

11) Les derivades dels instruments de cobertura quan cobreixin el risc d'increment del tipus d'interès variable dels préstecs hipotecaris destinats a l'adquisició de l'habitatge habitual.

12) Les prestacions econòmiques públiques vinculades al servei, per a cures en l'entorn familiar i d'assistència personalitzada que es deriven de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

13) Les **prestacions i els ajuts familiars** percebuts de qualsevol de les administracions públiques, ja siguin vinculats a **naixement, adopció, acolliment o cura de fills menors**.

14) Els **guanys patrimonials** que es posin de manifest en ocasió de la **transmissió de l'habitatge habitual** per les persones **més grans de 65 anys o en situació de dependència**.

15) El guany patrimonial que es pugui generar en ocasió de la dació en pagament de l'habitatge habitual en els deutors hipotecaris sense recursos.

Si bé bona part d'aquestes rendes les tractarem en l'apartat corresponent als guanys patrimonials, entre les **rendes no subjectes** també hi podem destacar les següents:

1) Les **rendes** que estiguin **subjectes a l'impost sobre successions i donacions**.

2) Les **pèrdues** degudes al consum.

3) Les pèrdues degudes al **joc** en la part que excedeixi dels guanys del joc en el mateix període.

4) Les primes satisfetes a entitats asseguradores per assegurances d'accident laboral o responsabilitat civil del treballador o per a la cobertura de malaltia (en aquest últim cas, el límit serà de 500 € anuals per persona, ja sigui el treballador, el seu cònjuge o els seus descendents).

5) Les variacions patrimonials que es posin de manifest en ocasió de transmissions lucratives per causa de mort del contribuent.

1.5. Imputació temporal d'ingressos i despeses

1) Regla general (art. 14 LIRPF)

Els ingressos i les despeses que determinen la renda a incloure en la base de l'impost s'imputen al període impositiu que correspongui, d'acord amb els criteris següents:

a) Els **rendiments del treball i del capital** s'imputen al període impositiu en què siguin **exigibles** pel seu perceptor, amb independència dels cobraments.

b) Els **rendiments d'activitats econòmiques** s'imputen d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de **l'impost sobre societats**, sense perjudici de les especialitats que es puguin establir reglamentàriament.

Vegeu també

Per ampliar aquest tema podeu consultar l'apartat 3.4, "Guanys i pèrdues patrimonials".

c) **Els guanys i les pèrdues patrimonials** s'imputen al període impositiu en què tingui lloc l'**alteració patrimonial**.

2) Regles especials (art. 14 LIRPF)

a) Quan no s'hagi satisfet la totalitat o part d'una renda, perquè estigui **pendent de resolució judicial** la determinació del dret a la seva percepció o la seva quantia, els imports no satisfets s'imputen al període impositiu en què aquella adquireixi fermesa.

b) Quan per circumstàncies justificades no imputables al contribuent, els **rendiments derivats del treball es percebin en períodes impositius diferents d'aquells en què van ser exigibles**, s'imputen a aquests, i, si escau, es du a terme l'autoliquidació complementària, sense sanció ni interessos de demora ni cap recàrrec.

c) **En el cas d'operacions a terminis o amb preu ajornat**, el contribuent pot optar per imputar proporcionalment les rendes obtingudes en aquestes operacions, a mesura que es facin exigibles els cobraments corresponents. Es consideren operacions a terminis o amb preu ajornat aquelles el preu de les quals es percebi, totalment o parcialment, mitjançant pagaments successius, sempre que el període transcorregut entre el lliurament o la posada a disposició i el venciment de l'últim termini sigui superior a l'any.

d) **Els ajuts per a l'accés per primera vegada a l'habitatge en propietat**, percebuts pels contribuents mitjançant pagament únic en concepte d'ajuda estatal directa a l'entrada (AEDE), es poden imputar per quartes parts en el període impositiu en què s'obtinguin i en els tres següents.

e) En el cas de **mort del contribuent** totes les rendes pendents d'imputació s'han d'integrar en la base imposable de l'últim període impositiu que s'hagi de declarar.

f) Els **retards** procedents dels **rendiments del treball personal**, en cas que es percebin en períodes impositius diferents d'aquells en què van ser exigibles, s'han de declarar quan es percebin, però imputant-los al període en què van ser exigibles, mitjançant la corresponent autoliquidació complementària, sense sanció ni cap recàrrec d'interès de demora.

g) Les **pèrdues patrimonials** derivades de **crèdits vençuts i no cobrats** es poden imputar al període impositiu en què concorri alguna de les circumstàncies següents:

- Que adquireixi eficàcia un quitament establert en un acord de refinançament judicialment homologable de conformitat amb la normativa concursal.

- Que es compleixi el termini d'un any des de l'inici del procediment judicial diferent del concursal que tingui per objecte l'execució del crèdit.

h) En el cas que el contribuent perdi la seva condició per canvi de residència, totes la rendes pendents d'imputació s'han d'integrar a la base imposable corresponent a l'últim període impositiu que s'hagi de declarar per aquest impost.

1.6. Període impositiu i meritació

Regulat en els articles 12 i 13 de la LIRPF, amb caràcter general, el **període impositiu** és l'**any natural**, i l'IRPF es merita el dia 31 de desembre de cada any.

Únicament es preveu un període impositiu **inferior a l'any natural** quan es produeixi la **mort** del contribuent un dia diferent del 31 de desembre, i llavors finalitza el període impositiu i en aquell moment es merita l'impost.

No hi ha cap altre supòsit diferent de la mort del contribuent (matrimoni, divorci, separació matrimonial) que doni lloc a períodes impositius inferiors a l'any natural.

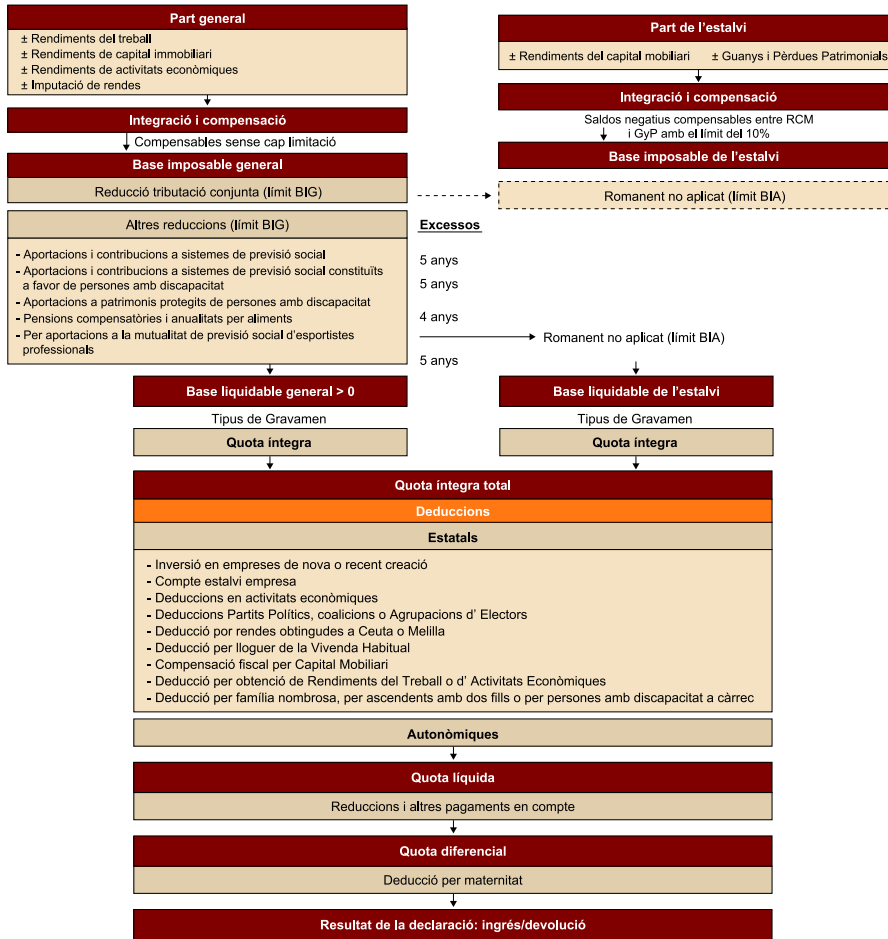
Període impositiu

Per a un mateix contribuent no hi pot haver més d'un període impositiu dins d'un mateix any natural.

2. Esquema impositiu

L'esquema de liquidació de l'impost queda configurat de la manera següent:

3. Determinació de la base imposable

A continuació analitzarem detalladament les cinc classes de rendes que configuren la base imposable de l'impost: rendiments de treball, rendiments del capital, rendiments de l'activitat econòmica, guanys i pèrdues patrimonials i imputació i atribució de rendes i règims especials).

3.1. Rendiments del treball

Regulats en els articles 17 a 20 de la LIRPF, es computen sota l'esquema següent:

Taula 1. Rendiment íntegre (dinerari i/o en espècie) del treball

Rendiment íntegre (dinerari i/o en espècie) del treball
– Reduccions especials
– Despeses deduïbles
= Rendiment net del treball
– Reduccions generals
= Rendiment net reduït

Passem a continuació al detall de cada una de les partides.

1) Rendiments íntegres del treball

Es consideren rendiments íntegres del treball totes les contraprestacions o utilitats, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, **dineràries, o en espècie**, que derivin, directament o indirectament, del treball personal o de la relació laboral o estatutària i no tinguin el caràcter de rendiments d'activitats econòmiques.

A efectes de la seva qualificació, és indiferent la seva denominació o naturalesa, de manera que es consideren rendiments del treball les contraprestacions directes o indirectes del treball, ja siguin prestacions immediates (sous, salaris, primes, plus, premis, dietes, etc.), diferides (pensions per jubilació, havers passius, prestacions per desocupació, etc.), o les que derivin indirectament d'aquell i que s'obtenen sense l'existència d'una relació laboral (pensions de viduïtat, orfanat, anualitats per aliments, etc.).

La llei enumera els rendiments del treball següents: els sous i els salaris, les prestacions per desocupació, les remuneracions en concepte de despeses de representació, les dietes i assignacions per a despeses de viatge, excepte les de locomoció i les normals de manutenció i estada en establiment d'hostaleria amb els límits que s'estableixin reglamentàriament, les contribucions o aportacions

satisfetes pels promotors de plans de pensions, les pensions i havers passius, les prestacions percebudes de plans de pensions, contractes d'assegurances concertades amb mutualitats de previsió social, plans de previsió social empresarial, plans de previsió assegurats o assegurances de dependència, els rendiments d'impartir cursos, conferències, col·loquis, seminaris i similars, els rendiments derivats de l'elaboració d'obres literàries, artístiques o científiques, sempre que se cedeixi el dret a la seva explotació, les retribucions dels membres dels consells d'administració, les pensions compensatòries rebudes del cònjuge i les beques, excepte que es tracti de rendes exemptes.

Els rendiments dineraris es computen per l'import total de la contraprestació pactada (brut), sense descomptar retencions ni despeses.

2) Reduccions especials

Com a regla general, els rendiments íntegres es computen **en la seva totalitat**, llevat que hi sigui aplicable algun dels percentatges de reducció a què es refereixen els apartats següents. Aquests **percentatges no són aplicables** quan la prestació es percebi **en forma de renda**.

El **30% de reducció**, en cas de rendiments que tinguin un **període de generació superior a dos anys**, així com aquells que es qualifiquen reglamentàriament com a **obtinguts de forma notòriament irregular en el temps** i s'imputin en un únic període impositiu, excepte indemnitzacions de caràcter laboral.

Aquesta reducció no és aplicable als rendiments que tinguin un període de generació superior a dos anys quan, en el termini dels cinc períodes impositius anteriors a aquell en què resultin exigibles, el contribuïent hagi obtingut altres rendiments amb període de generació superior a dos anys, als quals hauria aplicat la reducció.

El **30%** quan es tracti de **prestacions rebudes en forma de capital** procedents de pensions de la Seguretat Social, classes passives, mutualitats de funcionaris i col·legis d'orfes, **sempre que hagin transcorregut més de dos anys des de la primera aportació**.

3) Despeses deduïbles

Tenen la consideració de **despeses deduïbles** exclusivament les següents:

- a) Les **cotitzacions a la Seguretat Social** o a mutualitats generals obligatòries de funcionaris.
- b) Les **detraccions per drets passius**.
- c) Les **cotitzacions als col·legis d'orfes** o entitats similars.

d) Les quotes satisfetes a sindicats i col·legis professionals, quan la col·legiació tingui caràcter obligatori, en la part que correspongui a les finalitats essencials d'aquestes institucions, i amb el límit de 500 euros anuals.

e) Les despeses de defensa jurídica derivades directament de litigis suscitats en la relació del contribuent amb la persona de la qual percep els rendiments, amb el límit de 300 euros anuals.

f) En concepte d'altres despeses, 2.000 euros anuals.

4) Reduccions generals

Els contribuents amb rendiments nets del treball inferiors a 14.1450 € sempre que no tinguin rendes, incloses les exemptes, diferents de les del treball superiors a 6.500 €, minoren el rendiment net del treball en les quanties següents:

a) Contribuents amb rendiments del treball iguals o inferiors a 11.250 €: 3.700 € anuals.

b) Contribuents amb rendiments nets del treball compresos entre 11.250 € i 14.450 €: 3.700 € menys el resultat de multiplicar per 1,15625 la diferència entre el rendiment del treball i 11.250 € anuals.

Com a conseqüència de l'aplicació de les reduccions anteriors, el saldo resultant no pot ser negatiu.

Rendiments del treball en espècie

Constitueixen rendes en espècie la utilització, consum o obtenció, per a finalitats particulars, de béns, drets o serveis de manera gratuïta o per un preu inferior al normal de mercat, encara que no impliquin una despesa real per a qui les concedeixi, sempre que derivin, directament o indirectament, del treball personal.

Els rendiments en espècie es computen pel valor de la retribució més l'import de l'ingrés a compte no repercutit o traslladat al receptor de la renda.

Quan el pagador del rendiment del treball lliuri al contribuent imports en metàl·lic perquè aquest adquireixi els béns, el rendiment té la consideració de dinerari.

La delimitació dels rendiments del treball en espècie és prevista en la llei (article 42 i 43 LIRPF), i s'exclouen d'aquesta consideració certes prestacions, com el lliurament als treballadors en actiu d'accions o participacions de l'empresa en la part que no excedeixi els 12.000 euros anuals, de quantitats destinades a l'actualització, capacitació o reciclatge del personal ocupat, de productes a preus rebaixats que s'elaborin en cantines o menjadors o en economats de caràcter social, els serveis d'educació (preescolar, infantil, primària, secundària obligatòria, batxillerat i formació professional) que presti un centre educatiu autoritzat, de manera gratuïta o per un preu inferior al de mercat, als fills dels empleats, despeses per assegurances de malaltia que assoleixi al treballador, cònjuge o descendents, amb el límit de 500 euros anuals per a cadascun d'ells, etc.

Amb caràcter general, les rendes en espècie es valoren pel seu valor normal al mercat.

Els següents rendiments del treball en espècie es valoren d'acord amb les normes següents:

1) Utilització d'habitatge propietat del pagador, el 10% del valor cadastral.

a) En el cas d'immobles localitzats en municipis en què els valors cadastrals hagin estat revisats en els deu períodes impositius anteriors, el 5% del valor cadastral.

Si a la data de meritació de l'IRPF l'immoble no té valor cadastral o no se li ha comunicat al titular, el 5% sobre el 50% del preu, contraprestació o valor d'adquisició.

b) La valoració resultant no pot excedir el 10% de les restants contraprestacions del treball.

2) Utilització o lliurament de vehicles automòbils:

a) **Lliurament:** el cost d'adquisició per al pagador, incloent-hi els tributs.

b) **Ús:** el 20% anual del cost a què es refereix el paràgraf anterior. En cas que el vehicle no sigui propietat del pagador, aquest percentatge s'aplica sobre el valor de mercat que correspondria al vehicle si fos nou.

3) **Préstecs amb tipus d'interès inferiors al legal dels diners:** la diferència entre l'interès pagat i l'interès legal dels diners vigents en el període.

4) **Les rendes següents es valoren pel cost** per al pagador, incloent-hi els tributs que gravin l'operació: prestacions en concepte de **manutenció, hostalatge, viatges i similars, primes o quotes satisfetes en virtut de contracte d'assegurança, quantitats destinades a satisfer despeses d'estudis i manutenció del contribuïent o d'altres persones** lligades a aquest per un vincle de parentiu, incloent-hi les afins, fins al quart grau inclòs, la utilització d'un habitatge que no sigui propietat del pagador.

5) Les contribucions satisfetes pels promotors de plans de pensions es valoren pel seu import.

Dietes i assignacions per a despeses de viatge

Els ingressos dineraris s'han de computar pel seu import íntegre abans d'aplicar-hi deduccions o retencions per qualsevol concepte, incloent-hi els sous, jornals, gratificacions, plus, despeses de representació, dietes i assignacions per a despeses de viatge i desplaçament –excepte per a càrrecs polítics electes–, etc.

Tanmateix, les dietes per a despeses de manutenció i estada, i les despeses de locomoció que l'empresa pagui al treballador, no constitueixen un ingrés en la mesura que no superin els límits establerts reglamentàriament:

1) **Despeses de locomoció:** 0,19 € per quilòmetre o import del transport públic, més les despeses de peatge i aparcament degudament justificades.

2) **Despeses d'estada i manutenció,** en cas de pernoctar en un municipi diferent del de la residència del receptor o del lloc de treball.

a) Les despeses d'estada per l'import justificat.

b) Les despeses de manutenció per:

- 53,34 €/dia, si és un desplaçament dins de l'Estat espanyol, i
- 91,35 €/dia, si és un desplaçament a l'estranger.

3) **Despeses de manutenció,** quan el desplaçament no signifiqui pernoctar fora:

a) 26,67 €/dia, si és un desplaçament dins de l'Estat espanyol, i

b) 48,08 €/dia, si és un desplaçament a l'estranger.

3.2. Rendiments del capital

Tenen la consideració de **rendiments íntegres del capital** la totalitat de les utilitats o contraprestacions, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, dineràries o en espècie, que provinguin, directament o indirectament,

d'elements patrimonials, béns o drets, la titularitat de les quals correspongui al contribuent i no estiguin afectes a activitats econòmiques realitzades per aquest.

No obstant això, les **rendes derivades de la transmissió de la titularitat dels elements patrimonials**, encara que hi hagi un pacte de reserva de domini, **tributen com a guanys o pèrdues patrimonials**, llevat que aquesta llei les qualifiqui com a rendiments del capital.

En tot cas, s'inclouen com a rendiments del capital:

- 1) Els rendiments del capital immobiliari, és a dir, els provinents dels béns immobles, tant rústics com urbans, que no estiguin afectes a activitats econòmiques realitzades pel contribuent.
- 2) Els que provinguin del capital mobiliari i, en general, dels restants béns o drets de què el contribuent sigui titular, que no estiguin afectes a activitats econòmiques realitzades per aquest.

3.2.1. Rendiments del capital immobiliari

Regulats en els articles 22 a 24 de la LIRPE, obtenen aquest tipus de rendiments els propietaris o els titulars d'un dret d'ús i gaudi per l'arrendament d'immobles rústics i urbans i la constitució o cessió (quan el titular ho sigui ja d'un dret d'ús) de drets o facultats d'ús o gaudi sobre immobles rústics i urbans.

La titularitat d'una segona residència o d'un altre tipus d'immoble no arrendat (a excepció de l'**habitatge habitual, els solars no edificats i els immobles de naturalesa rústica**) configura una nova forma de renda per via de la imputació de rendes immobiliàries (no com a rendiment del capital immobiliari), la qual s'analitzarà detalladament en l'apartat 3.5.

Quan un immoble sigui objecte en el mateix període impositiu d'utilitzacions successives o simultànies diferents, és a dir, arrendat durant part de l'any i a disposició del seu titular la resta, la renda derivada de l'arrendament constitueix rendiment del capital immobiliari i la corresponent al període no arrendat o a la part no arrendada té la consideració de renda imputada per la titularitat del contribuent, sempre que aquesta no es converteixi en l'habitatge habitual del contribuent.

Tots els immobles (a excepció de l'habitatge habitual, els solars no edificats i els immobles de naturalesa rústica), generen rendiments els 365 dies de l'any, siguin aquests rendiments del capital immobiliari o imputacions de rendes.

L'arrendament d'immobles com a activitat econòmica

Els rendiments derivats de l'arrendament de béns immobles tenen la consideració de rendiments del capital immobiliari, llevat que l'arrendament es realitzi com a activitat

econòmica. A aquests efectes, s'entén que l'arrendament de béns immobles es realitza com a **activitat econòmica** quan es presenti la circumstància següent:

Que hi hagi, almenys, una **persona ocupada amb contracte laboral i a jornada completa**, per a l'acompliment d'aquesta gestió.

Aquesta precisió és **fonamental**, no solament per a poder aclarir quina forma ha de tributar en l'IRPF el rendiment obtingut de l'arrendament de béns immobles (com a rendiment del capital immobiliari o com a rendiment de l'activitat econòmica), sinó també perquè sigui aplicable sobre els immobles esmentats l'exempció que preveu la Llei 19/1991, de l'impost sobre el patrimoni, per als elements afectes a activitats econòmiques i, el més important, puguin ser aplicables les **bonificacions del 95%** previstes en la normativa de l'**impost sobre successions i donacions (Llei 29/1987), sobre el valor real dels immobles esmentats, en cas de transmissions no lucratives.**

Es computen sota l'esquema següent:

Taula 2. Rendiment íntegre del capital

Rendiment íntegre del capital
– Despeses deduïbles
– Reduccions
= Rendiment net reduït

Passem a continuació al detall de cada una de les partides.

1) Rendiment íntegre

S'inclouen com a rendiment íntegre: l'import que per tots els conceptes hagi de satisfer l'adquirent, cessionari, arrendatari o sotsarrendatari; s'exclouen d'entre els ingressos íntegres l'import de l'impost sobre el valor afegit o, si escau, l'impost general indirecte canari.

2) Despeses deduïbles

Per a la determinació del rendiment net, es dedueixen dels rendiments íntegres les despeses següents sempre que estiguin degudament justificades:

a) Els **interessos dels capitals aliens invertits** en l'adquisició o millora del bé, i altres despeses de finançament, i les **despeses de reparació i conservació** de l'immoble. L'import total a deduir per **aquestes despeses no pot excedir**, per a cada bé o dret, la quantia dels rendiments íntegres obtinguts. L'excés es pot deduir **en els quatre anys següents**.

b) Els **tributs i recàrrecs no estatals**, i les **taxes i recàrrecs estatals**, sigui quina sigui la seva denominació, sempre que incideixin sobre els rendiments computats o sobre el bé o dret productor d'aquells i no tinguin caràcter sancionador.

c) Els **saldos de cobrament dubtós** en les condicions que s'estableixin reglamentàriament (deutor en situació de concurs, deute amb una antiguitat acumulada de més de sis mesos computada entre el moment de la primera gestió de cobrament realitzada pel contribuent i el de l'acabament del període impositiu en curs).

d) Les quantitats meritades per tercers com a conseqüència de **serveis personals**.

e) Les quantitats destinades a **serveis o subministraments**.

f) L'import de les **primes de contractes d'assegurança**, bé siguin de responsabilitat civil, incendi, robatori, trencament de vidres o altres de naturalesa anàloga.

g) Les quantitats destinades a **l'amortització de l'immoble i dels altres béns cedits** amb aquest, sempre que responguin a la seva depreciació efectiva. Si es tracta d'immobles, s'entén que l'amortització compleix el requisit d'efectivitat si no excedeix el resultat d'aplicar el **3%** sobre el més alt dels valors següents: el **cost d'adquisició satisfet o el valor cadastral, sense incloure-hi el valor del sòl**. Si es tracta de béns mobles, quan anualment no excedeixi del resultat d'aplicar al valor d'adquisició els coeficients d'amortització determinats d'acord amb la taula d'amortitzacions aplicable al **règim de d'estimació directa modalitat simplificada**.

3) Reduccions

En els **supòsits d'arrendament de béns immobles destinats a habitatge**, el rendiment net calculat d'acord amb el que disposa l'apartat anterior, es redueix **un 60%**. Si es tracta de rendiments nets positius, la reducció només és aplicable respecte dels rendiments declarats pel contribuent.

Els rendiments nets **amb un període de generació superior a dos anys**, i que es qualifiquin reglamentàriament com a obtinguts de manera notòriament irregular en el temps, es **redueixen un 30%**. La quantia del rendiment net a què es refereix aquest apartat i sobre la qual s'aplica la reducció esmentada no pot superar l'import de 300.000 € anuals.

4) Rendiment en cas de parentiu

Quan l'adquirent, cessionari, arrendatari o sotsarrendatari del bé immoble o del dret real que recaigui sobre aquest sigui **el cònjuge o un parent, inclouent-hi els afins, fins al tercer grau inclòs**, del contribuent, el rendiment net total no pot ser inferior al que resulti de la imputació de rendes immobiliàries.

3.2.2. Rendiments del capital mobiliari

Tenen la consideració fiscal de rendiments del capital mobiliari totes les utilitats, contraprestacions, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, dineràries o en espècie, que provinguin, directament o indirectament, del capital mobiliari i, en general, de béns o drets no classificats com a immobiliaris, dels quals sigui titular el contribuïent i que no estiguin afectes a activitats econòmiques realitzades per aquest.

Els rendiments corresponents als elements patrimonials, béns o drets, que estiguin afectes, de manera exclusiva a activitats econòmiques realitzades pel contribuïent s'inclouen entre els procedents de les activitats indicades.

Elements patrimonials afectes a activitats econòmiques

No obstant això, en cap cas no tenen la consideració d'elements patrimonials afectes a activitats econòmiques els actius representatius de la participació en fons propis d'una entitat i de la cessió de capitals a tercers.

Regulats en els articles 25 i 26 de la LIRPF. Es computen sota l'esquema següent:

Taula 3. Rendiment íntegre dels elements patrimonials

Rendiment íntegre dels elements patrimonials
– Despeses deduïbles
– Reduccions
= Rendiment net reduït

Si observem el detall dels principals conceptes.

1) Rendiment íntegre

Amb caràcter general s'han de computar per l'import total percebut pel contribuïent.

a) Rendiments obtinguts per la participació en els fons propis de qualsevol tipus d'entitat.

Els **dividends**, primes d'assistència a juntes i participacions en els beneficis de qualsevol tipus d'entitat.

Els **rendiments que es derivin de la constitució o cessió de drets o facultats d'ús o gaudi**, sigui quina sigui la seva denominació o naturalesa, sobre els valors o participacions que representin la participació en els fons propis de l'entitat.

Qualsevol altra utilitat, diferent de les anteriors, procedent d'una entitat **per la condició de soci**, accionista, associat o partícip.

b) Rendiments obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis.

Els **interessos** i qualsevol altra forma de retribució pactada com a **remuneració per aquesta cessió**.

Els derivats de la **transmissió, reemborsament, amortització, canvi o conversió de qualsevol classe d'actius** representatius de la captació i utilització de capitals aliens (bons, obligacions, lletres...).

En el cas de **transmissió, reemborsament, amortització, canvi o conversió de valors**, es computa com a **rendiment la diferència entre el valor de transmissió, reemborsament, amortització, canvi o conversió**, minorat en les despeses accessòries a aquestes operacions que estiguin justificades, i **el seu valor d'adquisició o subscripció**, incrementat en les despeses accessòries a l'adquisició.

c) Rendiments procedents d'operacions de capitalització, de contractes d'assegurança de vida o invalidesa i de rendes derivades de la imposició de capitals.

En particular, s'hi apliquen les rendes següents:

Quan es percebi un **capital diferit**, el rendiment del capital mobiliari està determinat per la diferència entre el capital percebut i l'import de les primes satisfetes.

En el cas de **rendes vitalícies immediates**, que no hagin estat adquirides per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, es considera rendiment de capital mobiliari el resultat **d'aplicar a cada anualitat els percentatges de l'article 25.3.a).2n de la LIRPF**:

- 40%, quan el perceptor tingui menys de 40 anys.
- 35%, quan el perceptor tingui entre 40 i 49 anys.
- 28%, quan el perceptor tingui entre 50 i 59 anys.
- 24%, quan el perceptor tingui entre 60 i 65 anys.
- 20%, quan el perceptor tingui més de 66 i 69 anys.
- 8%, quan el perceptor tingui més de 70 anys.

Aquests percentatges són els corresponents a l'**edat del rendista** en el moment de la **constitució** de la renda i es mantenen constants durant tota la seva vigència.

Si es tracta de **rendes temporals immediates**, que no hagin estat adquirides per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, es considera rendiment del capital mobiliari el resultat **d'aplicar a cada anualitat els percentatges de l'article 25.3.a).3r. de la LIRPF**:

- 12%, quan la renda tingui una durada inferior o igual a 5 anys.
- 16%, quan la renda tingui una durada superior a 5 i inferior o igual a 10 anys.
- 20%, quan la renda tingui una durada superior a 10 i inferior o igual a 15 anys.
- 25%, quan la renda tingui una durada superior a 15 anys.

Quan es percebin **rendes diferides, vitalícies o temporals**, que no hagin estat adquirides per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, es considera rendiment del capital mobiliari el resultat **d'aplicar a cada anualitat el percentatge que correspongui dels previstos en els apartats anteriors, incrementat en la rendibilitat obtinguda fins a la constitució de la renda**, en la forma que es determini reglamentàriament.

Altres rendiments del capital mobiliari

Entre aquest grup figuren els següents:

- Els procedents de la propietat intel·lectual quan el contribuent no sigui l'autor.
- Els procedents de la propietat industrial.
- Els procedents de la prestació d'assistència tècnica.
- Els procedents de l'arrendament de béns mobles, negocis o mines.
- Els procedents del subarrendament percebuts pel sotsarrendador.
- Els procedents de la cessió del dret a l'explotació de la imatge.

2) Despeses deduïbles i reduccions

Per a la determinació del rendiment net, es dedueixen dels rendiments íntegres **exclusivament les despeses d'administració i dipòsit de valors negociables**. Quan es tracti de rendiments derivats de la **prestació d'assistència tècnica, de l'arrendament de béns mobles, negocis o mines o de subarrendaments**, es dedueixen dels rendiments íntegres les despeses necessàries per a la seva obtenció i, si escau, l'import del deteriorament sofert pels béns o drets dels quals procedeixin els ingressos.

El rendiment net del capital mobiliari es **redueix un 30%** quan els rendiments es corresponguin amb altres rendiments nets de capital mobiliari (traspàs o cessió del contracte d'arrendament, cessió de propietat intel·lectual o industrial, drets d'imatge...) i tinguin un període de generació superior a dos anys, o quan es qualifiquin reglamentàriament com a obtinguts de manera notòri-

ament irregular en el temps. La quantia del rendiment net a què es refereix aquest apartat i sobre la qual s'aplica la reducció esmentada no pot superar l'import de 300.000 € anuals.

3.3. Rendiments d'activitats econòmiques

Regulats en els articles 27 a 32 de la LIRPF, es consideren rendiments íntegres d'activitats econòmiques aquells que, procedint del treball personal i del capital conjuntament, o d'un sol d'aquests factors, impliquin per part del contribuent l'ordenació per compte propi de mitjans de producció i de recursos humans o d'un de tots dos, amb la finalitat que intervingui en la producció o distribució de béns o serveis.

En particular, es consideren activitats econòmiques les activitats extractives, de fabricació, de comerç, de prestació de serveis, artesanía, activitat agrícola, forestal, ramadera, pesquera, de construcció, exercici de professions liberals, de professions artístiques i activitats esportives.

No obstant això, si es tracta de **rendiments obtinguts** pel contribuent **procedents d'una entitat en el capital de la qual participi i derivats de la realització d'activitats** incloses en la secció segona de les tarifes de l'IAE (activitats **professionals**), tenen aquesta consideració **quan el contribuent estigui inclòs**, a aquest efecte, en el **règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms, o en una mutualitat de previsió social que actuï com a alternativa al règim especial esmentat**.

Arrendament d'immobles

S'entén que l'arrendament d'immobles es du a terme com a activitat econòmica, únicament quan s'utilitzi, almenys, una persona ocupada amb contracte laboral i a jornada completa per al desenvolupament d'aquesta activitat.

Distinció entre rendiments d'activitats empresarials i professionals

Són rendiments d'activitats professionals els que derivin de l'exercici de les activitats incloses en les seccions segona (activitats professionals de caràcter general) i tercera (activitats professionals de caràcter artístic o esportiu) de les tarifes de l'impost sobre activitats econòmiques (IAE), aprovades pel Reial decret legislatiu 1175/1990, de 28 de setembre, mentre que són rendiments d'activitats empresarials els que procedeixin d'activitats incloses com a tals en la secció primera de les tarifes esmentades.

Aquesta distinció s'ha de tenir present principalment quan tractem els aspectes relatius a les obligacions comptables i formals, així com en els pagaments fraccionats i retencions suportades.

3.3.1. Elements patrimonials afectes a una activitat econòmica

Es consideren elements patrimonials afectes a una activitat econòmica els utilitzats exclusivament en l'activitat econòmica del contribuïent i necessaris per al seu exercici, amb independència que la titularitat d'aquests, **en cas de matrimoni**, resulti comuna a tots dos cònjuges. En particular:

- 1) Els béns immobles en què es du a terme l'**activitat** del contribuïent.
- 2) Els béns destinats als **serveis econòmics i socioculturals del personal** al servei de l'activitat. **No** s'hi consideren afectes els béns d'esbarjo i oci o, en general, **d'ús particular** del titular de l'activitat econòmica.
- 3) Qualsevol **altres elements patrimonials que siguin necessaris** per a l'obtenció dels respectius rendiments. **En cap cas** no tenen aquesta consideració els actius representatius de la **participació en fons propis** d'una entitat i de la **cessió de capitals a tercers**.
- 4) Quan es tracti d'elements patrimonials que serveixin només **parcialment** a la finalitat de l'activitat econòmica, **l'afectació s'entén limitada a aquella part** d'aquests que realment s'utilitzi en l'activitat de què es tracti. **En cap cas no són susceptibles d'afectació parcial elements patrimonials indivisibles**.
- 5) Es determinen reglamentàriament les condicions en què, **malgrat** la seva utilització per a necessitats privades **de manera accessòria i notòriament irrellevant**, determinats elements patrimonials es puguin considerar afectes a una activitat econòmica.

No-excepció

Aquesta excepció no és aplicable als automòbils de turisme i els seus remolcs, les motocicletes i les aeronaus o embarcacions esportives o d'esbarjo. Aquests béns únicament tenen la consideració d'elements patrimonials afectes a l'exercici d'una activitat econòmica quan s'utilitzin exclusivament per a les finalitats d'aquesta.

3.3.2. Criteris d'imputació temporal

La LIRPF estableix com a principi inspirador bàsic en aquesta matèria la remissió a la normativa reguladora de l'impost sobre societats, la qual consagra com a criteri general d'imputació fiscal el **principi de la meritació**.

De conformitat amb aquest, els ingressos i les despeses s'imputen en el període impositiu en què es meritin, atenent el corrent real de béns i serveis que aquests representen, amb independència del moment en què es produeixi el corrent monetari o financer, respectant la correlació adequada entre els uns i els altres.

No obstant això, de conformitat amb el que preveu l'article de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats, les despeses imputades comptablement en el compte de pèrdues i guanys en un període impositiu posterior a aquell en què sigui procedent la seva imputació temporal o els ingressos imputats en aquest compte en un període impositiu anterior al que correspongui, es computen en el període impositiu en què s'hagi fet la imputació comptable, sempre que no se'n derivi una tributació inferior a la que hauria correspost per aplicació de la norma d'imputació temporal general.

Criteri d'imputació de cobraments i pagaments (article 7 del RIRPF)

Els contribuents (empresaris no mercantils i professionals) que duguin a terme activitats econòmiques, el rendiment net de les quals es determini mitjançant el **mètode d'estimació directa, modalitat normal o simplificada**, poden optar pel criteri de cobraments i pagaments per a imputar temporalment els ingressos i les despeses derivats de totes les seves activitats. Aquest criteri pot ser interessant en cas que l'empresari tingui una alta morositat a la seva cartera de clients o aquests hagin incorregut en situació concursal.

Els rendiments es determinen per estimació directa, normal o simplificada i per estimació objectiva.

1) **L'estimació directa normal** segueix la normativa de l'impost sobre societats per a la determinació del rendiment net (ingressos menys despeses deduïbles).

2) **L'estimació directa simplificada** segueix el mateix esquema en la determinació del rendiment net, però amb normes específiques per a la determinació de les provisions i despeses de difícil justificació i de les amortitzacions.

3) **L'estimació objectiva** determina el rendiment segons els signes, índexs i mòduls que, per a cada activitat que hi és aplicable, ha establert el Ministeri.

Per a quantificar el seu valor la LIRPF té en compte, doncs, quin és el règim de determinació aplicable.

3.3.3. Mètode d'estimació directa

Estimació directa normal

L'**estimació directa normal** és el règim general de determinació del rendiment net de l'activitat i consisteix a determinar la renda real i certa obtinguda pel contribuent com a diferència entre els ingressos i les despeses computables. Es computa segons l'esquema següent:

Taula 4. Càlcul de l'estimació directa normal

Còmput de l'estimació directa normal	
+ Ingressos	
– Despeses	

Còmput de l'estimació directa normal

– Reduccions

= Rendiment net reduït

Aquesta modalitat és aplicable quan es compleixi qualsevol de les condicions següents:

Que l'import net de la xifra de negocis de l'any anterior, corresponent al conjunt de les activitats dutes a terme pel contribuent, superi els 600.000 euros anuals.

Que es renunciï a la modalitat simplificada del mètode d'estimació directa.

1) Ingressos íntegres

Tenen la consideració d'ingressos íntegres computables la totalitat dels ingressos derivats de la venda de béns o prestacions de serveis que constitueixin l'objecte propi de l'activitat, i els treballs realitzats per a l'empresa, excessos i aplicacions de provisions i de pèrdues per deteriorament, altres ingressos de gestió, indemnitzacions percebudes d'entitats asseguradores per sinistres que hagin afectat productes de l'explotació, subvencions i altres ajuts públics percebuts en l'exercici de l'activitat i autoconsums de béns i serveis.

2) Despeses deduïbles

Tenen la consideració de despeses fiscalment deduïbles les que estiguin **vinculades** a l'activitat econòmica desenvolupada, que estiguin convenientment justificades i que figurin **registrades en la comptabilitat** o en els llibres registre que amb caràcter obligatori han de portar els contribuents que duguin a terme activitats econòmiques.

Despeses deduïbles

Entre les esmentades despeses podem destacar les despeses d'explotació, sous i salaris, Seguretat Social a càrrec de l'empresa (incloent-hi les cotitzacions del titular), altres despeses de personal, primes d'assegurança o malaltia satisfetes pel contribuent en la part que correspon a la seva cobertura i a la del seu cònjuge i fills menors de 25 anys que convisquin amb ell, amb el límit de 500 euros l'any per persona, arrendaments i cànons, reparacions i conservació, serveis professionals independents, subministraments, provisions, altres serveis exteriors, tributs, despeses financeres i amortitzacions.

Hi són aplicables també els beneficis i incentius fiscals per a les empreses de dimensió reduïda previstos en La Llei 27/2014, de l'impost sobre societats (llibertat d'amortització per a inversions generadores d'ocupació, amortització accelerada d'elements d'immobilitzat material nou i de l'immobilitzat immaterial, pèrdues per deteriorament per possibles insolvències de deutors, lísings, entre d'altres).

3) Reduccions

Els rendiments nets amb un període de generació superior a dos anys, i els que es qualifiquin reglamentàriament com a obtinguts de manera notòriament irregular en el temps, es reduiran un 30%. La quantia del rendiment net a què es refereix aquest apartat i sobre la qual s'aplica la reducció esmentada no pot superar l'import de 300.000 € anuals.

D'altra banda, quan es compleixin els requisits següents, el rendiment net es minora en els 2.000 euros:

- a) Que la totalitat dels seus lliuraments de béns o prestacions de serveis s'efectuï a una única persona física o jurídica, no vinculada en els termes de l'article 18 de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats.
- b) Que el conjunt de despeses deduïbles corresponents a totes les seves activitats econòmiques no excedeixi el 30% dels seus rendiments íntegres declarats.
- c) Que es compleixin durant el període impositiu totes les obligacions formals i d'informació, control i verificació que es determinin reglamentàriament.
- d) Que no percebin rendiments del treball en el període impositiu.
- e) Que almenys el 70% dels ingressos del període impositiu estiguin subjectes a retenció o ingrés a compte.

Addicionalment, el rendiment net d'aquestes activitats es minora en les quanties següents, sense que el saldo pugui resultar negatiu:

a) Quan els rendiments nets d'activitats econòmiques siguin inferiors a 14.450 €, sempre que no tinguin rendes, excloses les exemptes, diferents de les d'activitats econòmiques superiors a 6.500 €.

- Contribuents amb rendiments nets de les activitats econòmiques iguals o inferiors a 11.250 €: 3.700 €.
- Contribuents amb rendiments d'activitats econòmiques compresos entre 11.250 € i 14.450 €: 3.700 € menys el resultat de multiplicar per 1,15625 la diferència entre el rendiment d'activitats econòmiques i 11.250 € anuals.

b) Quan es tracti de persones amb discapacitat que obtinguin rendiments derivats de l'exercici efectiu d'aquestes activitats econòmiques, 3.500 € anuals.

Aquesta reducció és de 7.750 € per a les persones amb discapacitat que exerceixin de forma efectiva aquestes activitats econòmiques i acreditin necessitar ajuda de terceres persones o mobilitat reduïda o un grau de discapacitat igual o superior al 65%.

c) Quan no es compleixin els requisits anteriors els contribuents amb rendes no exemptes inferiors a 12.000 €, incloses les de la pròpia activitat econòmica, poden reduir el rendiment net de les activitats econòmiques en les quanties següents:

- Quan la suma de les rendes esmentades sigui igual o inferior a 8.000 € anuals: 1.620 € anuals.
- Quan la suma de les rendes esmentades estigui compresa entre els 8.000,01 € i 12.000 € anuals: 1.620 € menys el resultat de multiplicar per 0,405 la diferència entre les rendes esmentades i 8.000 € anuals.

Reducció per inici d'activitat

Els contribuents que iniciïn l'exercici (a partir de 2013) d'una activitat econòmica i en determinin el rendiment conformement al mètode d'estimació directa poden reduir en un 20% el rendiment net positiu declarat en el primer període impositiu que sigui positiu i en el període impositiu següent.

La quantia dels rendiments nets sobre la qual s'aplica la reducció esmentada no pot superar l'import de 100.000 € anuals.

No és aplicable la reducció prevista en aquest apartat en el període impositiu en el qual més del 50% dels ingressos procedeixin d'una persona o entitat de la qual el contribuent hagi obtingut rendiments del treball l'any anterior a la data d'inici de l'activitat.

4) Obligacions comptables i registrals

Els **empresaris mercantils** que determinin el rendiment de l'activitat en la modalitat normal d'estimació directa han de portar la comptabilitat ajustada al que disposen el Codi de comerç i el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre.

Els llibres específics que caldrà portar són els següents: llibre d'inventaris i comptes anuals (balanç inicial, balanç de comprovació amb sumes i saldos amb caràcter trimestral, inventari d'exercici i els comptes anuals) i llibre diari. El Reial decret 1515/2007, de 16 de novembre, aprova, com a norma complementària al Pla general de comptabilitat, el Pla general de comptabilitat de les pimes i els criteris comptables específics per a microempreses.

Els **professionals** que determinin el rendiment de l'activitat en la modalitat d'estimació directa estan obligats a portar un llibre registre d'ingressos, un llibre registre de despeses, un llibre registre de béns d'inversió i un llibre de provisions de fons i avançaments, sense que cap s'hagi d'ajustar al que disposen el Codi de comerç i el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre.

Estimació directa simplificada

La **modalitat simplificada** és un sistema alternatiu a la modalitat normal de l'estimació directa, que es caracteritza per la reducció de les obligacions formals i la simplificació del còmput d'algunes despeses. Es computa seguint l'esquema següent:

Taula 5. Còmput de l'estimació directa simplificada

Còmput de l'estimació directa simplificada
Ingressos
– Despeses deduïbles
= Rendiment net previ
– 5% rendiment net previ
– Reduccions
= Rendiment net reduït

Aquesta modalitat és aplicable quan es compleixin les condicions següents:

- Que no determinin el rendiment net pel règim d'estimació objectiva.
- Que l'import net de la xifra de negoci del conjunt de totes les seves activitats econòmiques, en l'exercici anterior, no superi els 600.000 euros anuals.
- Que no s'hagi renunciat a la modalitat simplificada del règim d'estimació directa.

1) Ingressos íntegres

No hi ha cap particularitat que s'hagi tenir en compte en aquesta modalitat en comparació amb la modalitat normal, de manera que els comentaris fets anteriorment s'han d'entendre reproduïts en la seva totalitat en aquest apartat.

2) Despeses deduïbles

S'han de tenir en compte les particularitats següents en aquesta modalitat:

a) Les **amortitzacions** de l'immobilitzat material s'han de practicar obligatòriament de manera lineal, en funció de la taula d'amortitzacions simplificada aprovada per l'Ordre de 27 de març de 1998.

b) El conjunt de **provisions deduïbles i de despeses de difícil justificació** es quantifiquen exclusivament aplicant, amb caràcter general, el percentatge del 5% sobre el rendiment net positiu, amb el límit màxim de 2.000 euros.

Aclariment

L'aplicació del percentatge del 5% és incompatible amb l'aplicació de la reducció detallada en el segon paràgraf de l'apartat de les reduccions. Per tant, el contribuent haurà d'optar per l'aplicació del percentatge del 5% o per la reducció indicada.

3) Reduccions

No hi ha cap particularitat que s'hagi de tenir en compte en aquesta modalitat en comparació amb la modalitat normal, de manera que els comentaris fets anteriorment s'han d'entendre reproduïts en la seva totalitat en aquest apartat.

4) Obligacions comptables i registrals

Els **empresaris** que determinin el rendiment de l'activitat en la modalitat simplificada d'estimació directa estan obligats a portar un llibre registre d'ingressos, un llibre registre de despeses i un llibre registre de béns d'inversió, sense que cap s'hagi d'ajustar al que disposen el Codi de comerç i el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre.

Els **professionals** que determinin el rendiment de l'activitat en la modalitat simplificada d'estimació directa estan obligats a portar un llibre registre d'ingressos, un llibre registre de despeses, un llibre registre de béns d'inversió i un llibre de provisions de fons i avançaments, sense que cap s'hagi d'ajustar al que disposen el Codi de comerç i el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007, de 16 de novembre.

3.3.4. Mètode d'estimació objectiva

La principal característica d'aquest mètode de determinació del rendiment és que **prescindeix dels fluxos reals d'ingressos i despeses produïts en l'exercici de l'activitat**. Al seu lloc s'apliquen determinats **indicadors objectius** que representen les característiques estructurals bàsiques de cada sector d'activitat econòmica (signes, índexs o mòduls), que són aprovats prèviament mitjançant una ordre ministerial.

Aquesta estimació s'aplica a les activitats empresarials que reuneixin els requisits següents:

1) Requisits subjectius

a) Aquest mètode només s'aplica a les activitats empresarials que duguin a terme persones físiques i entitats en règim d'atribució de rendes, sempre que tots els seus socis, hereus, comuns o partícips siguin persones físiques.

b) El contribuent titular de l'activitat no ha d'haver renunciat, de manera expressa o tàcita, a l'aplicació del mètode d'estimació objectiva ni als règims especials simplificat, de l'agricultura, ramaderia i pesca de l'impost sobre el valor afegit.

2) Requisits objectius

a) Que es facin les activitats enumerades en l'ordre ministerial que desplega el règim d'estimació objectiva, la qual s'aprova anualment.

b) No haver superat, l'any immediat anterior, els límits fixats en l'ordre ministerial:

- 450.000 euros de volum anual d'ingressos. Si es tracta de contribuents que exerceixin activitats econòmiques a què es refereix la lletra d) de l'apartat 5 de l'article 101 de la LIRPF, quan el volum dels rendiments íntegres de l'any immediatament anterior corresponent a aquestes activitats que procedeixi de subjectes retenidors a compte de l'impost, superi qualsevol de les quantitats següents:
  - 50.000 € anuals, sempre que a més representi més del 50% del volum total de rendiments íntegres corresponents a les activitats esmentades.
  - 225.000 € anuals.
- 300.000 euros de volum anual d'ingressos en determinades activitats agrícoles, ramaderes o forestals.
- 300.000 euros de volum anual de compres.

Es computa seguint l'esquema següent:

Primera fase (rendiment net previ):

Unitats de mòdul utilitzades o instal·lades (x) rendiment anual per unitat abans d'amortització = rendiment net previ

Segona fase (rendiment net minorat):

(-) Minoracions per incentius a l'ocupació (-) minoracions per incentius a la inversió = rendiment net minorat

Tercera fase (rendiment net de mòduls)

(x) índexs correctors = rendiment net de mòduls

Quarta fase (rendiment net de l'activitat)

(-) Despeses extraordinàries per circumstàncies excepcionals (+) altres percepcions empresarials = rendiment net de l'activitat

Cinquena fase (rendiment net reduït de l'activitat)

(-) Reducció per irregularitat en cas d'altres percepcions empresarials; 40% = rendiment net reduït de l'activitat

a) Primera fase (rendiment net previ): el rendiment net previ de l'activitat és constituït per la suma dels productes obtinguts de multiplicar el nombre d'unitats utilitzades o instal·lades en l'activitat, de cadascun dels mòduls, pel rendiment anual abans d'amortització assignat a cada unitat de mòdul.

Els mòduls que es tenen en compte per a determinar el rendiment són el personal no assalariat (empresari i, complint determinats requisits, el cònjuge i els fills menors que convisquin amb ell), el personal assalariat, superfície del local, consum d'energia elèctrica, potència elèctrica, superfície del forn, taules, nombre d'habitants de la població on es du a terme l'activitat, càrrega del vehicle, places, seients, màquines recreatives, potencial fiscal del vehicle, longitud de barra i distància recorreguda.

b) Segona fase (rendiment net minorat): el rendiment net minorat és el resultat de reduir el rendiment net previ en l'import dels incentius a l'ocupació i a la inversió, mitjançant l'aplicació dels coeficients per increment del nombre de persones assalariades i la minoració per incentius a la inversió mitjançant l'aplicació de la taula d'amortització corresponent.

c) Tercera fase (rendiment net de mòduls): sobre el rendiment net minorat de l'activitat l'import de la qual sigui positiu s'aplica, quan correspongui, els índexs correctors especials (comerç al detall de premsa, transport mitjançant autotaxi, transport urbà col·lectiu i viatgers per carretera, entre altres) i índexs correctors generals (per a empreses de dimensió reduïda, activitats de temporada, inici de noves activitats).

d) Quarta fase (rendiment net de l'activitat): la determinació del rendiment net de l'activitat és el resultat de disminuir el rendiment net de mòduls en la quantia de les despeses extraordinàries per circumstàncies excepcionals (incendis, inundacions, etc.). El saldo resultant d'aquesta operació s'ha d'incrementar en l'import corresponent a altres percepcions empresarials (subvencions corrents i de capital).

e) Cinquena fase (rendiment net reduït de l'activitat): el rendiment net reduït de l'activitat és el resultat de minorar la quantia del rendiment net en l'import equivalent al 40% del concret "altres percepcions empresarials" el perí-

ode de generació del qual sigui superior a dos anys, i les que es qualifiquin reglamentàriament com a obtingudes de manera notòriament irregular en el temps.

2) Obligacions comptables i registrals

Els **empresaris i professionals** que determinin el rendiment de l'activitat en la modalitat d'estimació objectiva estan obligats a portar únicament un llibre registre de béns d'inversió, sempre que dedueixin amortitzacions.

En cas que siguin **titulars d'activitats agrícoles, ramaderes, forestals accessòries i de transformació de productes naturals**, han de portar un llibre registre de vendes i ingressos.

3.4. Guanys i pèrdues patrimonials

Regulades en els articles 33 a 39 de la LIRPF, són guanys i pèrdues patrimonials les **variacions en el valor del patrimoni** del contribuent que es posin de manifest en ocasió de qualsevol alteració en la composició d'aquell, **llevat que aquesta llei ho qualifiqui com a rendiments**.

S'estima que no hi ha alteració en la composició del patrimoni:

- 1) En els supòsits de **divisió de la cosa comuna**.
- 2) En la **dissolució de la societat de béns de guanys** o en l'extinció del règim econòmic matrimonial de participació.
- 3) En la **dissolució de comunitats de béns** o en els casos de separació de comuners.

Aquests supòsits no poden donar lloc, en cap cas, a l'actualització dels valors dels béns o drets rebuts.

S'estima que no hi ha guany o pèrdua patrimonial en els supòsits següents:

- 1) **Transmissions lucratives** a causa de mort del contribuent.
- 2) **Transmissions lucratives d'empreses o participacions bonificades en l'impost sobre successions i donacions**, en aquest cas, s'estableix la norma cautelar següent: els elements transmesos han d'haver estat afectes ininterrompudament durant, almenys, els cinc anys anteriors a la data de la transmissió.
- 3) En l'extinció del **règim econòmic matrimonial** de separació de béns, quan per imposició legal o resolució judicial es produeixin adjudicacions per una causa diferent de la pensió compensatòria entre cònjuges.

Són exempts de l'impost els guanys patrimonials següents:

- 1) Les **donacions** que s'efectuïn a les entitats esmentades en l'apartat 68.3 de la LIRPE.
- 2) La **transmissió del seu habitatge habitual per més grans de 65 anys** o per persones en situació de dependència severa o de gran dependència de conformitat amb la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- 3) El guany patrimonial que es pugui generar en ocasió de la dació en pagament de l'habitatge habitual en els deutors hipotecaris sense recursos.

No es computen com a pèrdues patrimonials:

- 1) Les **no justificades**.
- 2) Les degudes al **consum**.
- 3) Les degudes a transmissions lucratives per actes entre vius o liberalitats.
- 4) Les degudes a pèrdues en el **joc**.
- 5) Les **transmissions d'elements patrimonials**, quan el transmissor els torni a adquirir dins l'any següent a la data de la transmissió esmentada.
- 6) Aquesta pèrdua patrimonial s'integra quan es produeixi la posterior transmissió de l'element patrimonial.
- 7) Les **transmissions de valors o participacions admesos a negociació**, quan el contribuïent hagi adquirit valors homogenis dins dels dos mesos anteriors o posteriors a les transmissions esmentades.
- 8) Les **transmissions de valors o participacions no admesos a negociació**, quan el contribuïent hagi adquirit valors homogenis l'any anterior o posterior a les transmissions esmentades.

3.4.1. Transmissions oneroses i lucratives: normes generals

Són transmissions oneroses els lliuraments d'elements patrimonials en què hi hagi contraprestació. Les transmissions lucratives són lliuraments d'elements patrimonials en què no hi hagi contraprestació. Es computa com a:

Taula 6. Càlcul de les transmissions oneroses i lucratives

Càlcul de les transmissions oneroses i lucratives
Valor de transmissió

Valor de transmissió

Còmput de les transmissions oneroses i lucratives

– Valor d'adquisició

= Guany o pèrdua patrimonial

---

1) Transmissions a títol onerós

El **valor de transmissió** serà l'import real pel qual l'alienació s'hagi efectuat, deduïdes les despeses i els tributs quan resultin satisfets pel transmissor.

Per un import real del valor d'alienació es prendrà l'efectivament satisfet, sempre que no sigui inferior al **normal de mercat**, i aleshores preval aquest.

El **valor d'adquisició** s'obté en sumar a l'**import real** pel qual s'hagi efectuat aquesta adquisició el **cost de les inversions i millores** efectuades en els béns adquirits, les **despeses i tributs** inherents a l'adquisició, **excloent-ne els interessos**, que hagi satisfet l'adquirent i haver restat al valor obtingut les **amortitzacions**.

2) Transmissions a títol lucratiu

Quan l'adquisició o la transmissió hagi estat a títol lucratiu s'hi apliquen les regles de l'apartat anterior, prenent per import real dels valors respectius els que resultin de l'aplicació de les normes de l'impost sobre successions i donacions, sense que puguin excedir el valor de mercat.

3.4.2. Reduccions del guany patrimonial en funció del període de permanència

Una vegada determinat el guany patrimonial obtingut, el seu import pot ser objecte de reducció per aplicació dels corresponents coeficients reductors del règim transitori previst en la disposició transitòria novena de la LIRPF, sempre que es produeixin principalment els requisits següents:

- 1) Els guanys patrimonials han de procedir de transmissions, oneroses o lucratives, de béns o drets o bé de l'extinció de drets.
- 2) El bé o dret ha de ser adquirit pel contribuent abans del 31/12/1994.
- 3) L'element patrimonial no ha d'estar afecte a una activitat econòmica.

Els percentatges reductors només són aplicables sobre la part del guany patrimonial generat abans del 20 de gener de 2006, entenent com a tal la part del guany que proporcionalment correspongui al nombre de dies transcorreguts entre la data d'adquisició i el 19 de gener de 2006, tots dos inclosos, respecte del nombre total de dies que pertany al patrimoni del contribuent, sense que es puguin aplicar sobre la part del guany patrimonial generat a partir del 20 de

gener de 2006 fins a la data de la transmissió. En les transmissions d'accions amb cotització i en les transmissions d'accions o participacions en institucions d'inversió col·lectiva es pren el guany que, si escau, resulti de comparar el valor dels títols als efectes de l'impost sobre el patrimoni de l'any 2005 (valor de cotització de les accions o liquidatiu dels títols de les institucions d'inversió col·lectiva) amb el seu valor d'adquisició.

La part del guany des del 20 de gener de 2006 fins a la data de transmissió no té reducció.

Els percentatges de reducció aplicables sobre el guany patrimonial reductible són els següents:

- 1) Accions admeses a negociació en algun dels mercats secundaris oficials: 25% per cada any de permanència que excedeixi els dos des de la seva adquisició fins al 31/12/1996.
- 2) Béns immobles: 11% per cada any de permanència que excedeixi els dos des de la seva adquisició fins al 31/12/1996.
- 3) Resta de béns i drets: 14,28% per cada any de permanència que excedeixi els dos des de la seva adquisició fins al 31/12/1996.

La reducció s'aplicaria de la forma següent:

- 1) Es calcula el valor de transmissió de tots els elements patrimonials al guany patrimonial dels quals hauria estat aplicable el que assenyala la disposició transitòria novena de la LIRPF, transmesos des de l'1 de gener de 2015 fins al dia de transmissió de l'element patrimonial.
- 2) **Quan sigui inferior a 400.000 €** la suma del valor de transmissió de l'element patrimonial i la quantia a què es refereix el paràgraf anterior, la part del guany patrimonial generat amb anterioritat al 20 de gener de 2006 es redueix en l'import resultant d'aplicar els percentatges per cada any de permanència.
- 3) **Quan sigui superior a 400.000 €** la suma del valor de transmissió de l'element patrimonial i la quantia del valor de transmissió de tots els elements patrimonials transmesos des de l'1 de gener de 2015, **però el resultat del que disposa l'apartat anterior sigui inferior a 400.000 €**, es practica reducció a la part del guany patrimonial generat amb anterioritat al 20 de gener de 2006 que proporcionalment correspongui a la part del valor de transmissió que sumant a la quantia de l'apartat anterior no superi els 400.000 €.
- 4) **Quan el resultat sigui superior a 400.000 €** no es practica cap reducció a la part del guany patrimonial generat amb anterioritat al 20 de gener de 2006.

3.4.3. Normes específiques de valoració

1) La **transmissió a títol onerós de valors admesos a negociació**, el guany o pèrdua es computa per la diferència entre el seu valor d'adquisició i el valor de transmissió, determinat per la seva cotització en la data de la venda o pel preu pactat quan sigui superior a la cotització. Per a la determinació del valor d'adquisició es dedueix l'import obtingut per la transmissió dels drets de subscripció.

2) Quan es tracti d'**accions parcialment alliberades**, el seu valor d'adquisició serà l'import realment satisfet pel contribuent. Quan es tracti d'**accions totalment alliberades**, el valor d'adquisició tant d'aquestes com de les que siguin procedents resulta de repartir el cost total entre el nombre de títols, tant els antics com els alliberats, que corresponguin.

3) La **transmissió a títol onerós de valors no admesos a negociació**, el guany o pèrdua es computa per la diferència entre el seu valor d'adquisició i el valor de transmissió. Llevat de prova que l'import satisfet es correspon amb el que haurien convingut parts independents en condicions normals de mercat, el **valor de transmissió no pot ser inferior** al més alt dels dos següents:

a) El **teòric** resultant del balanç corresponent a l'últim exercici tancat abans de la data de la meritació de l'impost.

b) El **de capitalització** al 20% de la mitjana dels resultats dels tres exercicis socials tancats abans de la data de la meritació de l'impost.

4) La **transmissió a títol onerós de participacions d'institucions d'inversió col·lectiva**, el guany o pèrdua patrimonial es computa per la diferència entre el seu valor d'adquisició i el valor de transmissió, determinat pel valor liquidatiu aplicable en la data en què es produeixi aquesta transmissió.

5) **Aportacions no dineràries**, el guany o la pèrdua es determina per la diferència entre el valor d'adquisició dels béns o drets aportats i la quantitat més alta de les següents:

a) El **valor nominal** de les accions o participacions socials rebudes per l'aportació. A aquest valor s'afegeix l'import de les primes d'emissió.

b) El **valor de cotització** dels títols rebuts el dia en què es formalitzi l'aportació.

c) El **valor de mercat** del bé o dret aportat.

6) **Separació de socis o dissolució de societats**. Es considera guany o pèrdua patrimonial la diferència entre el valor de la quota de liquidació social o el valor de mercat dels béns rebuts i el valor d'adquisició del títol.

7) **Fusió i escissió de societats**, el guany o pèrdua patrimonial es computa per la diferència entre el valor d'adquisició dels títols i el valor de mercat dels títols o drets rebuts, o el valor de mercat dels lliurats.

8) En el cas de **traspàs**, el valor d'adquisició és l'import rebut pel cedent del traspàs (si s'ha adquirit per un preu).

9) **Indemnització o capitals assegurats**. El guany patrimonial és determinat per la diferència entre la quantitat rebuda i la part proporcional del valor d'adquisició del bé que correspongui a l'any.

10) **Permutes de béns i drets**. El guany patrimonial és determinat per la diferència entre el valor d'adquisició del bé lliurat i el valor més alt dels dos següents:

a) El valor de mercat del bé o dret lliurat.

b) El valor de mercat del bé o dret rebut.

Reinversió en els supòsits de transmissió d'habitatge habitual

Es poden excloure de gravamen els guanys patrimonials obtinguts per la transmissió de l'habitatge habitual del contribuïent (residència durant tres anys), sempre que l'import total obtingut per la transmissió es reinverteixi en l'adquisició d'un nou habitatge habitual (durant els dos anys següents).

Els imports reinvertits durant els dos anys anteriors a la transmissió es poden computar per a l'exempció.

Quan l'import reinvertit sigui inferior al total del percebut en la transmissió, únicament s'exclou de tributació la part proporcional del guany patrimonial obtingut que correspongui a la quantitat reinvertida.

Reinversió en els supòsits de transmissió d'elements patrimonials per contribuïents de més de 65 anys

També es poden excloure de gravamen els guanys patrimonials que es posin de manifest en ocasió de la transmissió d'elements patrimonials per contribuïents més grans de 65 anys, sempre que l'import total obtingut per la transmissió es destini en el termini de sis mesos a constituir una renda vitalícia assegurada a favor seu. La quantitat màxima total que a aquest efecte es pot destinar a constituir rendes vitalícies és de 240.000 €.

Quan l'import reinvertit sigui inferior al total del que s'ha percebut en la transmissió, únicament s'exclou de tributació la part proporcional del guany patrimonial obtingut que correspongui a la quantitat reinvertida.

3.4.4. Guanys patrimonials no justificats

Tenen la consideració de guanys de patrimoni no justificats els béns o drets la tinença, declaració o adquisició dels quals no es correspongui amb la renda o patrimoni declarada pel contribuïent, i la inclusió de deutes inexistents en qualsevol declaració per aquest impost o per l'impost sobre el patrimoni, o el seu registre en els llibres o registres oficials.

Els guanys patrimonials no justificats s'integren en la base liquidable general del període impositiu respecte del que es descobreixin, llevat que el contribuïent provi suficientment que ha estat titular dels béns o drets corresponents des d'una data anterior a la del període de prescripció.

En tot cas, tenen la consideració de **guanys de patrimoni no justificades** i s'integren a la base imposable general del període impositiu més antic dels no prescrits susceptible de regularització, **la tinença, declaració o adquisició de béns o drets respecte dels quals no s'hagi complert dins del termini l'obligació d'informació de béns a l'estranger**. Aquesta obligació està regulada en l'article 18 de la Llei 58/2003, general tributària.

3.5. Règims especials; imputació i atribució de rendes

Les imputacions de renda constitueixen un règim especial de tributació la finalitat última de la qual consisteix a aconseguir la plena identificació entre la base imposable i la capacitat econòmica del contribuïent, assegurant d'aquesta manera la màxima eficàcia en l'aplicació de la progressivitat de l'impost.

Regulats en els articles 85 a 95 de la LIRPE, podem destacar principalment els següents:

1) Imputació de rendes immobiliàries

Tenen la consideració de rendes immobiliàries imputades les rendes que el contribuïent ha d'incloure en la seva base imposable per a ser propietari o titular d'un dret real de gaudi sobre béns immobles.

S'ha de tractar d'immobles que no generen rendiments del capital ni que siguin afectes a activitats econòmiques.

- a) Recauen exclusivament sobre béns immobles urbans.
- b) Aquests immobles no han de generar rendiments de capital.
- c) No han de constituir l'habitatge habitual del contribuïent.

La determinació de la renda imputable a cadascun dels immobles es realitza mitjançant l'aplicació dels percentatges següents:

- a) 2%, amb caràcter general. Aquest percentatge s'ha d'aplicar sobre el valor cadastral de l'immoble.
- b) 1,1%, en els supòsits següents:

- Immobles els valors cadastrals dels quals hagin estat revisats en el termini de deu períodes impositius anteriors.
- Immobles que no tenen valor cadastral. En aquest cas, el percentatge s'aplica sobre el 50% del valor pel qual s'ha de computar a efectes de la Llei 19/1991, de l'impost sobre el patrimoni.

2) Règim d'atribució de rendes

Tenen la consideració d'entitats sotmeses al règim especial d'atribució de rendes les **societats civils**, les **herències jacents**, les **comunitats de béns** i altres **entitats** que, **sense tenir personalitat jurídica**, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat susceptible d'imposició.

Els rendiments obtinguts per aquestes entitats han de tributar en la **imposició personal dels seus membres**, proporcionalment d'acord amb el seu percentatge de participació en l'entitat. En el cas d'un membre persona física resident en el territori espanyol, la part proporcional que li correspongui s'integra en la base imposable de l'impost sobre la renda.

La **determinació de la renda** atribuïble es realitza pel que fa a l'entitat que l'obté **d'acord amb la normativa de l'IRPF** aplicable a cada modalitat de renda **segons el seu origen** (rendiment del capital immobiliari, mobiliari, guany patrimonial, etc.), sense tenir en compte les reduccions o minoracions que puguin correspondre a les rendes esmentades.

Aquestes reduccions o minoracions les poden aplicar els membres de les entitats que siguin contribuents de l'impost sobre la renda.

3) Altres imputacions de renda

A títol merament enunciatiu, també tenen un règim especial d'imputació les imputacions de renda d'agrupacions d'interès econòmic, espanyoles i europees, unions temporals d'empreses, entitats sotmeses al règim de transparència fiscals internacionals i imputacions de rendes per socis o partícips d'institucions d'inversió col·lectiva constituïdes en paradisos fiscals.

4. Integració i compensació de rendes

Abans de determinar l'impost que s'ha de pagar, hem d'integrar i compensar les quantitats positives i negatives de les rendes del contribuent. Aquesta integració i compensació es fa dins de cada un dels grups en què es classifiquen les rendes: renda general i renda de l'estalvi. El resultat d'aquesta integració i compensació és l'obtenció de la base imposable general i la base imposable de l'estalvi.

4.1. Renda general i renda de l'estalvi

Segons els articles 44 a 46 de la LIRPF, a efectes del càlcul de l'impost, les rendes del contribuent es classifiquen, segons que correspongui, com a renda general o com a renda de l'estalvi.

1) La renda general és formada pel següent:

- a) Els rendiments del treball.
- b) Els rendiments del capital immobiliari.
- c) Els rendiments del capital mobiliari, qualificats com a altres rendiments de capital mobiliari, i els obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis procedents d'entitats vinculades amb el contribuent.
- d) Els rendiments de les activitats econòmiques.
- e) Les imputacions de renda.
- f) Els guanys i les pèrdues patrimonials que no es posin de manifest en ocasió de transmissions d'elements patrimonials.

2) La renda de l'estalvi és constituïda pel següent:

- a) Els rendiments del capital mobiliari obtinguts per la participació en els fons propis de qualsevol tipus d'entitat.
- b) Els rendiments de capital mobiliari obtinguts per la cessió a tercers de capitals propis, excepte els procedents d'entitats vinculades amb el contribuent.
- c) Els rendiments de capital mobiliari obtinguts en operacions de capitalització, assegurances de vida o invalidesa, i rendes derivades d'imposició de capitals.

d) Els guanys i pèrdues patrimonials que es posin de manifest en ocasió de transmissions d'elements patrimonials.

4.2. Base imposable general i base imposable de l'estalvi

Atenent la classificació de la renda, la base imposable es divideix en dues parts: la base imposable general i la base imposable de l'estalvi.

1) La **base imposable general** és el resultat de sumar els saldos següents:

a) El **saldo resultant** d'integrar i compensar entre ells, sense cap limitació, en cada període impositiu, els **rendiments** i les **imputacions** de renda que formen part de la renda general.

b) El **saldo positiu** resultant d'integrar i compensar, exclusivament entre ells, en cada període impositiu, els **guanys i les pèrdues patrimonials**, que no es posin de manifest en ocasió de transmissions d'elements patrimonials. **Si el resultat de la integració i compensació a què es refereix aquest paràgraf dóna un saldo negatiu, el seu import es compensa amb el saldo positiu de les rendes previstes en el paràgraf anterior, obtingut en el mateix període impositiu, amb el límit del 25% del saldo positiu esmentat. Si després de la compensació queda un saldo negatiu, el seu import es compensa en els quatre anys següents en el mateix ordre establert en els paràgrafs anteriors.**

2) La **base imposable de l'estalvi** és constituïda pel **saldo positiu de sumar els saldos següents:**

a) El **saldo positiu** resultant d'integrar i compensar, exclusivament entre ells, en cada període impositiu, els rendiments inclosos com a renda de l'estalvi. Si el resultat de la integració i compensació dóna un saldo negatiu, el seu import es pot compensar amb el saldo positiu del paràgraf següent amb el límit del 25%. Si després de la compensació queda saldo negatiu, el seu import es compensa amb el que es posi de manifest durant els quatre anys següents.

b) El **saldo positiu** resultant d'integrar i compensar, exclusivament entre ells, en cada període impositiu, els guanys i les pèrdues patrimonials incloses com a renda de l'estalvi. **Si el resultat de la integració i compensació dóna un saldo negatiu, el seu import es pot compensar amb el positiu del paràgraf precedent amb el límit del 25%. Si després de la compensació queda saldo negatiu, el seu import es compensa amb el que es posi de manifest durant els quatre anys següents.**

5. Determinació de la base liquidable

Regulada en els articles 50 a 55 de la LIRPF, es divideix en dues parts: base liquidable general i base liquidable de l'estalvi.

5.1. Base liquidable general

La **base liquidable general** és constituïda pel resultat de practicar en la base imposable general, **exclusivament i per aquest ordre**, les reduccions següents, sense que pugui resultar negativa com a conseqüència de les disminucions:

1) Reduccions per aportacions i contribucions a sistemes de previsió social. Es poden reduir en la base imposable general les aportacions i contribucions següents a sistemes de previsió social:

a) Aportacions i contribucions a plans de pensions, incloent-hi les contribucions del promotor que se li hagi imputat en concepte de rendiment del treball.

b) Les aportacions i contribucions a mutualitats de previsió social que compleixin els requisits de l'article 51.2.

c) Les primes satisfetes als plans de previsió assegurats.

d) Les aportacions realitzades pels treballadors als plans de previsió social empresarial regulats en la disposició addicional primera del text refós de la Llei de regulació dels plans i fons de pensions, incloent-hi les contribucions de l'acceptant.

e) Les primes satisfetes a les assegurances privades que cobreixin exclusivament el risc de dependència severa o de gran dependència d'acord amb el que disposa la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

Com a límit màxim conjunt per a les reduccions anteriors, s'aplica la menor de les quantitats següents:

- El 30% de la suma dels rendiments nets del treball i d'activitats econòmiques percebuts individualment en l'exercici.
- **8.000 euros anuals.**

f) Els partícips, mutualistes o assegurats que hagin efectuat aportacions als sistemes de previsió social que s'acaben de descriure poden reduir **als cinc exercicis següents les quantitats aportades** incloent-hi, si escau, les aportacions del promotor o les realitzades per l'empresa que els hagin estat imputades, que no hagin pogut ser objecte de reducció, en la base imposable per insuficiència d'aquesta o per aplicació del límits percentuals anteriors. Aquesta regla no és aplicable a les aportacions i contribucions que excedeixin els límits màxims que s'han assenyalat (8.000 euros).

g) A més de les reduccions realitzades amb els límits anteriors, els **contribuents el cònjuge dels quals no obtingui rendiments nets del treball ni d'activitats econòmiques, o que els obtingui en una quantia inferior a 8.000 euros anuals**, poden reduir en la base imposable les aportacions realitzades als sistemes de previsió social assenyalats dels quals sigui partícip, mutualista o titular el cònjuge esmentat, **amb el límit màxim de 2.500 euros anuals**. Aquestes aportacions **no estan subjectes a l'impost sobre successions i donacions**.

k) Les aportacions realitzades a plans de pensions a favor de persones amb discapacitat amb un grau de minusvalidesa física o sensorial igual o superior al 65%, psíquica igual o superior al 33%, i de persones que tinguin una incapacitat declarada judicialment amb independència del seu grau, d'acord amb el que preveu la disposició addicional desena d'aquesta llei, poden ser objecte de reducció en la base imposable amb els límits màxims següents: **10.000 euros anuals** per cada aportant que no sigui la persona amb minusvalidesa o **24.250 euros** per a la persona amb minusvalidesa i per al conjunt d'aportacions realitzades al pla.

2) Reduccions per aportacions a patrimonis protegits de les persones amb discapacitat. Les aportacions al patrimoni protegit de la persona amb discapacitat efectuades per les persones que tinguin amb el discapacitat una relació de parentiu en línia directa o col·lateral fins al tercer grau inclòs, i pel cònjuge de la persona amb discapacitat o pels que el tinguin al seu càrrec en règim de tutela o acolliment, donen dret a reduir la base imposable de l'aportant, amb el límit màxim de 10.000 euros anuals per cada aportant i 24.250 euros anuals en conjunt.

3) Reduccions per pensions compensatòries. Les pensions compensatòries a favor del cònjuge i les anualitats per aliments, a excepció de les fixades en favor dels fills del contribuïent, satisfetes totes dues per decisió judicial, **poden ser objecte de reducció** en la base imposable.

4) Reduccions en tributació conjunta (article 84 de la LIRPF). En els supòsits d'unitat familiar formada pels cònjuges no separats legalment i els fills menors d'edat o majors incapacitats, la base imposable, amb caràcter previ a les reduccions per atenció a situacions de dependència i envelliment, es redueix en 3.400 euros anuals. En els supòsits d'unitats familiars monoparentals, la reducció és de 2.150 euros anuals. En tot cas, la reducció s'aplica, en pri-

mer lloc, a la base imposable general sense que pugui resultar negativa com a conseqüència d'aquesta minoració. El romanent, si n'hi ha, minora la base imposable de l'estalvi, que tampoc no pot resultar negativa.

5.2. Base liquidable de l'estalvi

La **base liquidable de l'estalvi** és el resultat de disminuir la base imposable de l'estalvi en el romanent, si n'hi ha, de la reducció **per pensió compensatòria**, etc., sense que pugui resultar negativa com a conseqüència d'aquesta disminució.

6. Adequació de l'impost a les circumstàncies personals i familiars del contribuïent

El mínim personal i familiar constitueix la part de la base liquidable que, perquè es destina a satisfer les necessitats bàsiques personals i familiars del contribuïent, no se sotmet a tributació per l'IRPF.

El mínim personal i familiar és el resultat de sumar el mínim del contribuïent i els mínims per descendents, ascendents i discapacitat.

6.1. Mínim del contribuïent

Mínim del contribuïent. Regulat en l'article 57 de la LIRPF és, amb caràcter general, de 5.550 euros anuals. Quan el contribuïent tingui una edat superior a 65 anys, el mínim s'augmenta en 1.150 euros anuals. Si l'edat és superior a 75 anys, el mínim s'augmenta addicionalment en 1.400 euros anuals.

6.2. Mínim per descendents

Mínim per descendents. Regulat en l'article 58 de la LIRPF és, per cadascun d'ells menor de vint-i-cinc anys o amb discapacitat sigui quina sigui la seva edat, sempre que convisqui amb el contribuïent i no tingui rendes anuals, excloent-ne les exemptes, superiors a 8.000 euros i no hagi presentat declaració amb rendes superiors a 1.800 euros, de:

- 2.400 euros anuals pel primer.
- 2.700 euros anuals pel segon.
- 4.000 euros anuals pel tercer.
- 4.500 euros anuals pel quart i següents.
- Quan el descendent sigui menor de tres anys, el mínim s'augmenta en 2.800 euros anuals.

6.3. Mínim per ascendents

Mínim per ascendents. Regulat per l'article 59 de la LIRPF és de 1.150 euros anuals, per cada un d'ells de més de 65 anys o amb discapacitat sigui quina sigui la seva edat, que convisqui amb el contribuïent i no tingui rendes anuals, excloent-ne les exemptes, superiors a 8.000 euros i no hagi presentat declaració amb rendes anuals superiors a 1.800 euros. Es considera que conviuen amb el contribuïent els ascendents discapacitats que, depenent d'aquest, siguin internats en centres especialitzats. Quan l'ascendent sigui més gran de 75 anys, el mínim s'augmenta en 1.400 euros anuals.

6.4. Mínim per discapacitat

Mínim per discapacitat. Regulat per l'article 60 de la LIRPF és la suma del mínim per discapacitat del contribuent i del mínim per discapacitat d'ascendents i descendents.

- El mínim per discapacitat del **contribuent** és de 3.000 euros anuals quan sigui una persona amb discapacitat i de 9.000 euros anuals quan sigui una persona amb discapacitat i acreditat un grau de minusvalidesa igual o superior al 65%. Aquest mínim s'augmenta, en concepte de despeses d'assistència, en 3.000 euros anuals quan acreditat necessitar ajuda de terceres persones o mobilitat reduïda, o un grau de minusvalidesa igual o superior al 65%.
- El mínim per discapacitat d'**ascendents o descendents** és de 3.000 euros anuals per cada un dels descendents o ascendents que generin dret a l'aplicació del mínim a què es refereixen els apartats de mínims per descendents i per ascendents, que siguin persones amb discapacitat, sigui quin sigui la seva edat. El mínim és de 9.000 euros anuals, per cada un d'ells, que acreditin un grau de minusvalidesa igual o superior al 65%. Aquest mínim s'augmenta, en concepte de despeses d'assistència, en 3.000 euros anuals per cada ascendent o descendent que acreditat necessitar ajuda de terceres persones o mobilitat reduïda, o un grau de minusvalidesa igual o superior al 65%.
- Tenen la consideració de persones amb discapacitat els contribuents que acreditin un grau de minusvalidesa igual o superior al 33%. Es considera acreditat un grau de minusvalidesa igual o superior al 33%, en el cas dels pensionistes de la Seguretat Social que tinguin reconeguda una pensió d'incapacitat permanent total, invalidesa absoluta o gran. Es considera acreditat un grau de minusvalidesa igual o superior al 65%, quan es tracti de persones la incapacitat de les quals sigui declarada judicialment, encara que no assoleixi el grau esmentat.

Per a determinar l'import dels mínims s'han de tenir en compte les normes següents:

Quan dos o més contribuents tinguin dret a l'aplicació del mínim per descendents, ascendents o discapacitat, respecte dels mateixos ascendents o descendents, el **seu import es prorrataja per parts iguals**.

No és procedent l'aplicació del mínim per descendents, ascendents o discapacitat, quan els ascendents o descendents que generin el dret a aquest **presentin declaració per aquest impost amb rendes superiors a 1.800 euros**.

La determinació de les circumstàncies personals i familiars que s'hagin de tenir en compte s'ha de fer atenent la situació existent en la **data de meritació de l'impost**. En cas de mort d'un descendent que generi el dret al mínim per descendents, la quantia és de 1.836 euros anuals per aquest descendent.

Per a l'aplicació del mínim per ascendents, és necessari que aquests convivin amb el contribuïent, almenys, la meitat del període impositiu.

7. Determinació de la quota íntegra

Es determinen les quotes íntegres de l'impost a partir del resultat obtingut en els dos components en què se divideix la base liquidable del contribuent: base liquidable general i base liquidable de l'estalvi. A continuació detallem com s'apliquen els tipus progressius de l'escala de l'impost en la base liquidable general i com s'apliquen els tipus fixos de gravamen en la base liquidable de l'estalvi.

7.1. Quota íntegra estatal

La quota íntegra estatal, regulada en els articles 62 a 66 de la LIRPE, és la suma de les quantitats resultants d'aplicar els tipus de gravamen a les bases liquidables general i de l'estalvi, respectivament.

Base liquidable general × tarifa general estatal = quota íntegra general estatal

Base liquidable general × tarifa estalvi estatal = quota íntegra de l'estalvi estatal

Quota íntegra estatal = quota íntegra general estatal + quota íntegra de l'estalvi estatal

A la base liquidable general s'apliquen els tipus que s'indiquen en l'escala següent:

Taula 7. Escala general de l'impost

Base liquidable	Quota íntegra	Resta base liquidable	Tipus aplicable
Fins a euros	Euros	Fins a euros	Percentatge
0,00	0,00	12.450,00	10,00
12.450,00	1.245,00	7.750,00	12,50
20.200,00	2.213,75	13.800,00	15,50
34.000,00	4.352,75	26.000,00	19,50
60.000,00	9.422,75	D'ara endavant	23,50

La quantitat resultant d'aplicar l'escala general de l'impost a la base liquidable general es minora per l'import obtingut d'aplicar al mínim personal i familiar l'escala general, determinant la quota íntegra general estatal.

A la base liquidable de l'estalvi s'apliquen els tipus que s'indiquen en l'escala següent:

Taula 8. Tipus de gravamen

Base liquidable	Quota íntegra	Resta base liquidable	Tipus aplicable
Fins a euros	Euros	Fins a euros	Percentatge
0,00	0,00	6.000,00	10,00
6.000,00	1.200,00	44.000,00	11,00
50.000,00	10.880,00	D'ara endavant	12,00

La quantitat resultant d'aplicar els tipus de gravamen de l'estalvi a la base liquidable de l'estalvi es minora en el resultat d'aplicar el tipus de gravamen de l'estalvi al romanent del mínim personal i familiar no aplicat a la base liquidable general per insuficiència d'aquesta, determinant la quota íntegra especial estatal.

7.2. Quota íntegra autonòmica

La quota íntegra autonòmica, regulada en els articles 74 a 77 de la LIRPE, és la suma de les quanties resultants d'aplicar els tipus de gravamen autonòmics a la base liquidable general i de l'estalvi, respectivament.

Base liquidable general × tarifa general autonòmica = quota íntegra general estatal

Base liquidable general × tarifa estalvi autonòmica = quota íntegra de l'estalvi autonòmica

Quota íntegra autonòmica = quota íntegra general autonòmica + quota íntegra de l'estalvi autonòmica

A la base liquidable general s'apliquen els tipus que s'indiquen en l'escala següent:

Taula 9. Escala autonòmica de l'impost

Base liquidable	Quota íntegra	Resta base liquidable	Tipus aplicable
Fins a euros	Euros	Fins a euros	Percentatge
0,00	0,00	12.450,00	10,00
12.450,00	1.245,00	7.750,00	12,50
20.200,00	2.213,75	13.800,00	15,50
34.000,00	4.352,75	26.000,00	19,50

Base liquidable	Quota íntegra	Resta base liquidable	Tipus aplicable
Fins a euros	Euros	Fins a euros	Percentatge
60.000,00	9.422,75	D'ara endavant	23,50

Si bé cada comunitat autònoma ha d'aprovar la seva escala de gravamen i, per tant, ha d'estar a la que en cada cas es reguli, a l'efecte de fer supòsits pràctics, suposarem que la comunitat autònoma ha aprovat una escala semblant a l'estatal.

A la base liquidable de l'estalvi s'apliquen els tipus que s'indiquen en l'escala següent:

Taula 10. Tipus de gravamen

Base liquidable	Quota íntegra	Resta base liquidable	Tipus aplicable
Fins a euros	Euros	Fins a euros	Percentatge
0,00	0,00	6.000,00	10,00
6.000,00	1.200,00	44.000,00	11,00
50.000,00	10.880,00	D'ara endavant	12,00

La quantitat resultant d'aplicar el tipus de gravamen especial de l'impost a la base liquidable de l'estalvi es minora en el resultat d'aplicar el tipus especial al romanent del mínim personal i familiar no aplicat a la base liquidable general per insuficiència d'aquesta, determinant la quota íntegra especial autonòmica.

Especialitats aplicables en els supòsits d'anualitats per aliments a favor dels fills (quota íntegra estatal i quota íntegra autonòmica)

Els contribuents que satisfacin **anualitats per aliments** als fills per decisió judicial sense dret a l'aplicació per aquests últims del mínim per descendents **apliquen les escales estatal i autonòmica de forma separada a l'import de les anualitats per aliments** i a la resta de la base liquidable general quan l'import de les anualitats per aliments satisfetes per decisió judicial sigui inferior a la base liquidable general. La quantia total resultant es minora en l'import derivat d'aplicar les escales estatal i autonòmica al mínim personal i familiar, incrementat en 1.980 euros anuals, sense que pugui ser negativa com a conseqüència d'aquesta minoració.

7.3. Quota líquida estatal

La quota líquida estatal, regulada en l'article 67 de la LIRPF, és el resultat de disminuir la quota íntegra estatal en la suma de:

1) La deducció per inversió en empreses de nova o recent creació que preveu l'article 68 de la LIRPF.

2) El 50% de l'import total de la resta de les deduccions que preveu l'article 68 de la LIRPF, apartats 2 a 5.

3) La deducció per inversió en habitatge habitual (règim transitori), tram estatal.

4) La deducció per lloguer d'habitatge habitual (règim transitori).

El resultat de les operacions a què es refereix l'apartat anterior no pot ser negatiu.

7.4. Quota líquida autonòmica

La quota líquida autonòmica, article 77 de la LIRPF, és el resultat de disminuir la quota íntegra autonòmica en la suma de:

1) El 50% de l'import total de les deduccions de l'article 68 de la LIRPF, apartats 2 a 5.

2) L'import de les deduccions establertes per la comunitat autònoma en l'exercici de les competències que preveu la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú.

3) Deducció per inversió en habitatge habitual (règim transitori), tram autonòmic.

El resultat de les operacions a què es refereix l'apartat anterior no pot ser negatiu.

8. Determinació de la quota líquida

Una vegada determinades les quotes íntegres (estatal i autonòmica), l'esquema de liquidació de l'impost continua amb la determinació de les quotes líquides (estatal i autonòmica), mitjançant l'aplicació de les **deduccions** següents: inversió en habitatge habitual, deduccions estatals i deduccions autonòmiques.

8.1. Deduccions estatals

1) Deducció per inversió en empreses de nova o recent creació

Regulada en l'article 68.1 de la LIRPF, els contribuents que **subscriguin accions o participacions en empreses de nova o recent creació** o que, a més de l'aportació temporal al capital, aportin coneixements empresarials o professionals adequats per al desenvolupament de la societat en la qual inverteixen **es poden deduir el 20% de les quantitats invertides, i la base màxima de deducció és 50.000 euros anuals.**

Es tracta d'una deducció estatal aplicable íntegrament en la quota íntegra estatal i que és aplicable respecte de les **accions o participacions subscrietes a partir del 29 de setembre de 2013.**

2) Deducció per activitats econòmiques

Regulada en l'article 68.2 de la LIRPF, als contribuents que exerceixin activitats econòmiques que tributin per aquest impost els són d'aplicables els incentius i estímuls a la inversió empresarial que estableix la normativa de l'impost sobre societats amb igualtat de percentatges i límits de deducció, amb excepció del que disposen els apartats 2 i 3 de l'article 39 de la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats, relatiu a les deduccions d'R+D.

Adicionalment, els contribuents que compleixin els requisits per a ser considerats **empreses de dimensió reduïda** poden deduir els **rendiments nets** de les activitats econòmiques del període impositiu que **s'inverteixin en elements nous de l'immobilitzat material o inversions immobiliàries** afectes a activitats econòmiques desenvolupades pel contribuent.

S'entén que els rendiments nets de l'activitat econòmica del període impositiu són objecte d'inversió quan s'inverteixi una quantia equivalent a la part de la base liquidable general positiva del període impositiu que correspongui a aquests rendiments, sense que en cap cas la mateixa quantia es pugui entendre invertida en més d'un actiu.

La inversió s'ha d'efectuar en el període impositiu en què s'obtinguin els rendiments objecte d'inversió o en el període impositiu següent.

La deducció es practica en la quota íntegra corresponent al període impositiu en què s'efectuï la inversió.

La base de la deducció serà la quantia invertida.

El percentatge de deducció és del 5%, amb caràcter general.

Els elements patrimonials objecte d'inversió han de **romandre** en funcionament en el patrimoni del contribuïent durant un termini de **cinc anys** o durant la seva vida útil si fos inferior.

No obstant això, no es perd la deducció si es produeix la transmissió dels elements patrimonials objecte d'inversió abans de la finalització del termini assenyalat anteriorment i s'inverteix l'import obtingut.

3) Deducció per donatius

Regulada per l'article 68.3 de la LIRPF, els contribuïents poden aplicar, en aquest concepte:

a) **Les deduccions que preveu la Llei 49/2002**, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

b) **El 10% de les quantitats donades a les fundacions** legalment reconegudes que retin comptes a l'òrgan del protectorat corresponent, i a les associacions declarades d'utilitat pública.

c) **El 20% de les quotes d'afiliació i les aportacions a partits polítics, federacions, coalicions o agrupacions d'electors**. La base màxima de deducció és de 600 euros anuals.

4) Rendes obtingudes a Ceuta o Melilla

Deducció per rendes obtingudes a Ceuta o Melilla, regulada per l'article 68.4 de la LIRPF.

a) **Contribuents residents a Ceuta o Melilla**. Es dedueixen el 50% de la part de la suma de les quotes íntegres estatal i autonòmica que proporcionalment correspongui a les rendes computades per a la determinació de les bases líquidables que hagin estat obtingudes a Ceuta o Melilla.

b) Els contribuents que no tinguin la residència habitual a Ceuta o Melilla es dedueixen el 50% de la part de la suma de les quotes íntegres estatal i autonòmica que proporcionalment correspongui a les rendes computades per a la determinació de les bases liquidables positives que hagin estat obtingudes a Ceuta o Melilla.

4) Deducció per actuacions per a la protecció i difusió del patrimoni històric espanyol

a) Deducció per actuacions per a la protecció i difusió del patrimoni històric espanyol i de les ciutats, conjunts i béns declarats patrimoni mundial, regulada per l'article 68.5 de la LIRPF. Els contribuents tenen dret a una deducció en la quota del 15% de l'import de les inversions o despeses que facin per a l'adquisició de béns del patrimoni històric espanyol, **realitzada fora del territori espanyol per a la seva introducció** dins el territori esmentat; la **conservació, reparació, restauració, difusió i exposició** dels béns de la seva propietat, la **rehabilitació d'edificis**, el **manteniment i reparació de les seves teulades i façanes**, i la millora d'infraestructures de la seva propietat situades en l'entorn.

8.2. Inversió en habitatge habitual: règim transitori

Regulada en la disposició transitòria 18a. de la LIRPF, per a adquisicions d'habitatge habitual amb anterioritat a l'1 de gener de 2013.

Amb caràcter general, es considera habitatge habitual del contribuent l'edificació que constitueixi la seva residència durant un termini continuat d'almenys tres anys. No obstant això, s'entén que l'habitatge va tenir aquell caràcter quan, malgrat no haver transcorregut aquest termini, es produeixi la defunció del contribuent o hi concorrin circumstàncies que necessàriament exigixin el canvi d'habitatge, com ara separació matrimonial, trasllat laboral, obtenció de primera ocupació o d'ocupació més avantatjosa o altres d'anàlogues.

Els contribuents es poden deduir, del tram estatal, el 7,5% de les quantitats satisfetes en el període de què es tracti per l'adquisició o rehabilitació de l'habitatge que constitueixi o constituirà la residència habitual del contribuent. A aquests efectes, la rehabilitació ha de complir les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

El **tram autonòmic** de la deducció per inversió en habitatge habitual és el resultat d'aplicar a la base de la deducció els percentatges que regulin les comunitats autònomes. Si la comunitat autònoma no els ha aprovat és aplicable amb caràcter general el 7,5%.

La base màxima d'aquesta deducció és de 9.040 euros anuals i està constituïda per les quantitats satisfetes per a l'adquisició o rehabilitació de l'habitatge, incloses les despeses originades que hagin anat a càrrec de l'adquirent i, en el

cas de finançament aliè, l'amortització, els interessos, el cost dels instruments de cobertura del risc de tipus d'interès variable dels préstecs hipotecaris i altres despeses que se'n derivin.

En els supòsits de **nul·litat matrimonial, divorci o separació judicial**, el contribuïent pot continuar practicant aquesta deducció, en els termes que reglamentàriament s'estableixin, per les quantitats satisfetes en el període impositiu per a l'adquisició del que va ser durant la vigència del matrimoni l'habitatge habitual, sempre que continuï tenint aquesta condició per als fills comuns i el progenitor en la companyia del qual quedin.

Quan s'adquireixi un habitatge habitual havent gaudit de la deducció per adquisició d'altres habitatges habituals anteriors, no es pot practicar deducció per l'adquisició o rehabilitació de la nova fins que les quantitats que s'hi ha invertit no superin les invertides en les anteriors, en la mesura en què hagin estat objecte de deducció.

Quan l'alienació d'un habitatge habitual hagi generat un guany patrimonial exempt per reinversió, la base de deducció per l'adquisició o rehabilitació de la nova es minora en l'import del guany patrimonial a la qual s'apliqui l'exempció per reinversió. En aquest cas, no es pot practicar deducció per l'adquisició de la nova fins que les quantitats que s'hi ha invertit no superin tant el preu de l'anterior, en la mesura en què hagi estat objecte de deducció, com el guany patrimonial exempt per reinversió.

Compte habitatge: també poden aplicar aquesta deducció per les **quantitats que es dipositin en entitats de crèdit**, en comptes que compleixin els requisits que s'estableixin reglamentàriament, i sempre que es destinin a la primera adquisició o rehabilitació de l'habitatge habitual, amb el límit, conjuntament amb el que preveu el paràgraf anterior, de 9.015 euros anuals. L'adquisició de l'habitatge habitual s'ha de fer en el termini de quatre anys a comptar des de la data de la primera imposició en el compte habitatge.

8.3. Lloguer d'habitatge habitual: règim transitori

Regulada en la disposició transitòria 15a. de la LIRPF, els contribuïents es poden deduir el 10,05% de les quantitats satisfetes en el període impositiu pel lloguer del seu habitatge habitual, sempre que la seva base imposable sigui inferior a 24.107,20 euros anuals.

La base màxima de deducció és de:

a) Quan la base imposable sigui igual o inferior a 17.707,20 euros anuals: 9.040 euros anuals.

b) Quan la base imposable estigui compresa entre 17.707,20 i 24.107,20 euros anuals: 9.040 euros menys el resultat de multiplicar per 1,4125 la diferència entre la base imposable i 17.707,20 euros anuals.

Per poder aplicar aquesta deducció els contribuents **han d'haver subscrit un contracte d'arrendament amb anterioritat a l'1 de gener de 2015** pel qual hagin satisfet amb anterioritat a aquesta data quantitats pel lloguer del seu habitatge habitual.

8.4. Deduccions autonòmiques

La Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes, delimita l'abast de les competències normatives d'aquestes en matèria d'IRPF.

Entre les competències normatives esmentades ens trobem la d'aprovar deduccions en la quota íntegra autonòmica, pels conceptes següents:

- 1) Circumstàncies personals i familiars
- 2) Inversions no empresarials
- 3) Aplicació de rendes

Per tant, caldrà atènyer-se a la normativa de la comunitat autònoma de la qual és resident el contribuent de l'IRPF per a conèixer quines deduccions pot aplicar en la part autonòmica de la quota íntegra.

9. Deduccions a la quota líquida

Les deduccions a la quota líquida de l'impost són detallades en els articles 80 i 80 bis de la LIRPF. Són les deduccions per doble imposició internacional i la deducció per l'obtenció de rendiments del treball o d'activitats econòmiques.

9.1. Deducció per doble imposició internacional

L'article 80 de la LIRPF assenyala que quan entre les rendes del contribuent figurin **rendiments o guanys patrimonials obtinguts i gravats a l'estranger**, es dedueix la **menor** de les quantitats següents:

1) **L'import efectiu del que s'hagi satisfet a l'estranger** per raó d'un impost de naturalesa idèntica o anàloga a aquest impost o a l'impost sobre la renda de no-residents sobre els rendiments o guanys patrimonials esmentats.

2) **El resultat d'aplicar el tipus mitjà efectiu de gravamen a la part de base liquidable gravada a l'estranger**. A aquests efectes, el tipus mitjà efectiu de gravamen és el resultat de multiplicar per 100 el quocient obtingut de dividir la quota líquida total per la base liquidable. A aquest efecte, s'ha de diferenciar el tipus de gravamen que correspongui a les rendes generals i de l'estalvi, segons que correspongui.

9.2. Retencions i ingressos a compte

Es descompten les retencions i ingressos a compte suportats pel contribuent, els quals provenen principalment de rendiments del treball, del capital mobiliari, arrendament de béns immobles, activitats econòmiques, règim especial d'atribució de rendes, guanys patrimonials, etc.

9.3. Pagaments fraccionats

També es descompten els pagaments fraccionats efectuats, si escau, per ell mateix quan realitzi activitats econòmiques.

10. Determinació de la quota diferencial

La quota diferencial constitueix, amb caràcter general, el resultat de la declaració. No obstant això, aquells contribuents que tinguin dret a la deducció per maternitat i/o deducció per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec, aquesta quota diferencial es veu minorada per aquestes, tret que el contribuent hagi optat per sol·licitar l'abonament de la deducció anticipada.

10.1. Deducció per maternitat

L'article 81 de la LIRPF assenyala que les **dones amb fills de menys de tres anys** amb dret a l'aplicació del mínim per descendents, **que realitzin una activitat per compte propi o aliena** per la qual estiguin donades d'alta en el règim corresponent de la Seguretat Social o mutualitat, poden **minorar la quota diferencial fins a 1.200 euros anuals per cada fill de menys de tres anys**.

1) En els supòsits d'**adopció o acolliment**, tant preadoptiu com permanent, la deducció es pot practicar, amb independència de l'edat del menor, durant els tres anys següents a la data de la inscripció en el Registre Civil. Quan la inscripció no sigui necessària, la deducció es pot practicar durant els tres anys posteriors a la data de la resolució judicial o administrativa que la declari.

2) En **cas de defunció de la mare**, o quan la guarda i custòdia s'atribueixi de forma exclusiva al pare o, si escau, a un tutor, sempre que compleixi els requisits anteriors, té dret a la pràctica de la deducció pendent.

3) La deducció té com a **límit** per a cada fill les cotitzacions i quotes totals a la Seguretat Social i mutualitats reportades en cada període impositiu amb posterioritat al naixement o adopció.

4) Es **pot** sol·licitar a l'AEAT l'abonament de la **deducció de forma anticipada**. En aquests supòsits, no es minora la quota diferencial de l'impost.

10.2. Deducció per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec

L'article 81 bis estableix que els **contribuents** que realitzin una **activitat per compte propi o aliè pel** qual estiguin donats d'alta en el règim corresponent de la Seguretat Social o mutualitat poden minorar la quota diferencial de l'impost en les deduccions següents:

- Per cada descendent amb discapacitat amb dret a l'aplicació del mínim per descendents, fins a 1.200 euros anuals.
- Per cada ascendent amb discapacitat amb dret a l'aplicació del mínim per ascendents, fins a 1.200 euros anuals.
- Per ser un ascendent, o un germà orfe de pare i mare, que formi part d'una família nombrosa, o per ser un ascendent separat legalment, o sense vincle matrimonial, amb dos fills sense dret a percebre anualitats per aliments i pels quals tingui dret a la totalitat del mínim per descendents, fins a 1.200 euros anuals.
- En cas de famílies nombroses de categoria especial, aquesta deducció s'incrementa en un 100%

Així mateix, poden minorar la quota diferencial de l'impost en les deduccions esmentades els contribuents que percebin prestacions contributives i assistencials del sistema de protecció de la desocupació, pensions abonades pel règim general i els règims especials de la Seguretat Social o pel règim de classes passives de l'Estat, així com els contribuents que percebin prestacions anàlogues a les anteriors reconegudes als professionals no integrats en el règim especial de la Seguretat Social dels treballadors per compte propi o autònoms per les mutualitats de previsió social que actuïn com a alternatives al règim especial de la Seguretat Social esmentat, sempre que es tracti de situacions idèntiques a les previstes per a la pensió corresponent de la Seguretat Social.

Quan dos o més contribuents tinguin dret a l'aplicació d'alguna de les deduccions anteriors respecte d'un mateix descendent, ascendent o família nombrosa, l'import es prorrateja entre ells en parts iguals.

Es **pot** sol·licitar a l'AEAT l'abonament de la **deducció de forma anticipada**. En aquests supòsits, no es minora la quota diferencial de l'impost.

11. Gestió de l'impost

A continuació us detallem alguns aspectes que s'han de tenir en compte en matèria de gestió de l'impost, com ara qüestions relatives a la declaració de l'impost (obligació de declarar, esborrany de declaració, autoliquidació i ingress), o qüestions relatives als pagaments fraccionats dels contribuents que exerceixin activitats econòmiques.

11.1. Declaració

11.1.1. Obligació de declarar

D'acord amb el que estableix l'article 96 de la LIRPF, **no estan obligats a presentar declaració de l'IRPF els contribuents:**

1) Que hagin obtingut exclusivament durant el període impositiu:

a) **Rendiments del treball** sempre que no superin el límit:

- De **22.000 euros** bruts anuals en tributació individual o conjunta.
- De **12.000 euros** quan:
  - Es percebin rendiments del treball de més d'un pagador, i la suma de les quantitats percebudes del segon i restants pagadors superi en el seu conjunt la quantitat de **1.500 euros**.
  - Es percebi una pensió compensatòria del cònjuge o anualitats per aliments, aquestes últimes no establertes per decisió judicial, no exemptes.
  - El pagador dels rendiments no estigui obligat a retenir.
  - Es percebin rendiments íntegres del treball subjectes a un tipus fix de retenció.

b) **Rendiments del capital mobiliari** (dividends, interessos) i **guanys patrimonials** (reemborsament de participacions en fons d'inversió), sempre que hagin estat subjectes a retenció o ingressos a compte amb el límit conjunt de **1.600 euros** bruts anuals.

c) **Que hagin estat titulars d'un únic immoble urbà d'ús propi (diferent de l'habitatge habitual), rendiments de lletres del tresor o subvencions per a l'adquisició d'habitatges de protecció oficial o preu taxat, que no superin en conjunt els 1.000 euros, bruts anuals.**

Aquests límits són els mateixos tant per a la tributació individual com per a la tributació conjunta.

2) En cap cas no han de declarar els contribuents que obtinguin exclusivament rendiments íntegres del treball, de capital o d'activitats econòmiques, i **guanys de patrimoni** (sotmesos o no a retenció), amb el límit conjunt de **1.000 euros, en tributació individual o conjunta**, i les **pèrdues de patrimoni** d'una quantia inferior a **500 euros**.

De tota manera, poden presentar la declaració de la renda les persones que, sense superar les quantitats esmentades, tinguin dret a la devolució per les retencions realitzades a compte de l'IRPF; o bé sense estar obligat a declarar tinguin dret (i l'exerceixin) a deducció per inversió en habitatge o facin aportacions a plans de pensions que redueixin la base imposable.

11.1.2. Esborrany de declaració

Els contribuents poden sol·licitar que l'Administració tributària els remeti, a efectes merament **informatius**, un **esborrany** de la declaració, sempre que s'obtinguin rendes procedents exclusivament de les fonts següents:

- 1) Rendiments del treball.
- 2) Rendiments del capital mobiliari subjectes a retenció o ingrés a compte, i els derivats de les lletres del Tresor.
- 3) Imputació de rendes immobiliàries sempre que procedeixin, com a màxim, de dos immobles.
- 4) Guanys patrimonials sotmesos a retenció o ingrés a compte, i les subvencions per a l'adquisició d'un habitatge habitual.

La falta de recepció d'aquest no exonera el contribuent del compliment de la seva obligació de presentar declaració.

Quan el contribuent consideri que l'esborrany de declaració reflecteix la seva situació tributària, el pot subscriure o el pot confirmar. En aquest supòsit té la consideració de declaració per aquest impost.

Consulta recomanada

Sobre l'esborrany de declaració, vegeu l'article 98 LIRPF.

Quan el contribuïent consideri que l'esborrany de declaració no reflecteix la seva situació tributària a efectes d'aquest impost, ha de presentar la declaració corresponent.

11.1.3. Autoliquidació i ingrés

Els contribuïents que estiguin obligats a declarar per aquest impost, en el moment de presentar la declaració, han de determinar el deute tributari i ingressar-la.

Consulta recomanada

Sobre autoliquidació i ingrés, vegeu l'article 97 LIRPE.

En cas de **matrimoni**, el contribuïent obligat a presentar declaració i l'autoliquidació de la qual resulti a ingressar **pot sol·licitar**, en el moment de presentar la declaració, **la suspensió de l'ingrés del deute tributari**, sense interessos de demora, **en una quantia igual o inferior a la devolució a la que tingui dret el seu cònjuge** per aquest mateix impost, i automàticament la sol·licitud de devolució del cònjuge es compensa amb l'import a ingressar del contribuïent.

L'ingrés de l'import resultant de l'autoliquidació es pot fraccionar, sense cap interès ni recàrrec, en dues parts: la primera, del 60% del seu import, en el moment de presentar la declaració i la segona, del 40% restant, en el termini que es determini.

11.2. Retencions o pagaments a compte

11.2.1. Retencions i ingressos a compte

Les entitats i persones jurídiques, incloses les entitats en atribució de rendes, que satisfacin o abonin rendes subjectes a aquest impost, estan obligades a practicar retenció i ingrés a compte en concepte de pagament a compte de l'IRPF del perceptor i ingressar-lo al Tresor.

Consulta recomanada

Sobre retencions i ingressos a compte, vegeu articles 99 i següents LIRPE.

Estan subjectes a les mateixes obligacions els contribuïents per aquest impost que exerceixin activitats econòmiques respecte a les rendes que satisfacin o abonin en l'exercici de les activitats esmentades.

Quan les rendes se satisfacin o abonin en espècie, les persones o entitats esmentades en els dos paràgrafs anteriors estan obligades a efectuar un ingrés a compte en concepte de pagament a compte de l'IRPF corresponent al perceptor.

Estan subjectes a retenció o ingrés a compte, entre d'altres, les rendes següents:

1) Rendiments del treball.

2) Rendiments procedents de l'arrendament o subarrendament d'immobles urbans.

3) Rendiments del capital mobiliari.

4) Rendiments d'activitats professionals, agrícoles, ramaderes, forestals i els rendiments de les activitats empresarials que preveu l'article 95.6.2n del RIRPF que determinin el seu rendiment net pel mètode d'estimació objectiva.

5) Guanys patrimonials obtinguts com a conseqüència de les transmissions o reemborsaments d'accions i participacions representatives del capital o patrimoni de les institucions d'inversió col·lectiva.

6) Els rendiments procedents de la propietat intel·lectual, industrial, de la prestació d'assistència tècnica, de l'arrendament de béns mobles i els procedents de la cessió del dret a l'explotació del dret d'imatge.

7) Els premis que es lliurin com a conseqüència de la participació en jocs, concursos, rifes.

No hi ha l'obligació de practicar retenció o ingrés a compte, entre d'altres, sobre les rendes següents:

1) Les rendes exemptes i les dietes i despeses de viatge exceptuades de gravamen.

2) El rendiment dels valors emesos pel Banc d'Espanya que constitueixin un instrument regulador d'intervenció en el mercat monetari i els rendiments de les lletres del Tresor.

3) Els rendiments procedents de l'arrendament o subarrendament d'immobles urbans en els supòsits següents:

a) Quan es tracti d'arrendament d'habitatge per empreses per als seus empleats.

b) Quan les rendes satisfetes per l'arrendatari no superin els 900 euros anuals.

c) Quan l'activitat del llogater estigui classificada en algun dels epígrafs del grup 861 de la secció primera de les tarifes de l'impost sobre activitats econòmiques, aprovades pel Reial decret 1175/1990 i aplicant al valor cadastral dels immobles destinats a l'arrendament o subarrendament les regles per a determinar la quota establerta en els epígrafs del dit grup 861, no hagi resultat quota zero.

11.2.2. Pagament fraccionat

Els contribuents que exerceixin **activitats econòmiques** estan obligats a autoliquidar i ingressar al Tresor, en concepte de **pagament a compte** de l'IRPE, la quantitat que resulti de conformitat amb el que preveu a l'article 110 del RIRPE.

Els contribuents que exerceixin activitats professionals no estan obligats a efectuar pagament fraccionat en relació amb aquestes si l'any natural anterior almenys el 70% dels ingressos de l'activitat van ser objecte de retenció o ingrés a compte.

Per les activitats que estiguin en el mètode **d'estimació directa**, en qualsevol de les seves modalitats, els contribuents han d'ingressar en concepte de pagament fraccionat el 20% del rendiment net corresponent al període de temps transcorregut des del primer dia de l'any fins a l'últim dia del trimestre a què es refereix el pagament fraccionat.

De la quantitat resultant es dedueixen els pagaments fraccionats que, en relació amb aquestes activitats, hauria correspost ingressar en els trimestres anteriors del mateix any, i les retencions suportades en l'exercici de l'activitat.

Per les activitats que estiguin en el mètode **d'estimació objectiva**, els contribuents han d'ingressar en concepte de pagament fraccionat el 4% dels rendiments nets resultants de l'aplicació del mètode esmentat en funció de les dades base del primer dia de l'any a què es refereix el pagament fraccionat.

En el supòsit d'activitats que tinguin només una persona assalariada el percentatge anterior és del 3%, i en supòsit que no disposi de personal assalariat aquest percentatge és del 2%.

Resum

Hem analitzat l'impost sobre la renda de les persones d'acord amb l'índex normatiu de la Llei 35/2006, el qual segueix fidelment l'esquema de liquidació de l'impost.

En primer lloc s'han abordat els elements bàsics de l'impost: aspectes materials, personals i temporals.

Quant als aspectes materials, ens hem centrat en l'anàlisi del fet imposable i la seva delimitació negativa mitjançant la descripció de les principals rendes exemptes i no subjectes a l'impost, i de l'àmbit territorial d'aplicació.

Quant als aspectes personals, hem analitzat la figura del contribuent de l'impost, la importància de determinar la residència habitual d'aquest a efectes de l'aplicació correcta de la normativa autonòmica, i la possibilitat de tributar de manera individual o conjunta amb la resta dels membres de la unitat familiar.

Pel que fa als aspectes temporals, s'ha prestat atenció al període impositiu, a la meritació de l'impost i a les regles generals i especials de la imputació temporal d'ingressos i despeses.

En segon lloc, ens hem centrat principalment en els següents aspectes de l'impost:

1) Les regles bàsiques de la determinació i quantificació de cada un dels elements de renda: rendiments del treball, del capital (mobiliari i immobiliari), de l'activitat econòmica, guanys de patrimoni i imputacions de renda.

2) La determinació de la base imposable, amb especial interès en la distinció que s'estableix entre una renda general, la dels rendiments, imputacions i determinats guanys i pèrdues que, com que no estan vinculats a una transmissió, s'integren en la base imposable general, i la renda de l'estalvi, comprensiva de tota la que resultarà sotmesa per l'impost a un tipus fix de gravamen en la base imposable de l'estalvi; i les normes d'integració i compensació per a cada un d'aquests blocs de renda.

3) La determinació de la base liquidable per aplicació de les reduccions de dependència i envelliment.

4) La valoració i quantificació de les circumstàncies personals i familiars que són objecte de consideració en l'impost.

5) El càlcul de la quota diferencial obtinguda a partir de la determinació del gravamen estatal i el gravamen autonòmic, és a dir, una vegada considerades les circumstàncies personals i familiars i les deduccions (estatals i autonòmiques) que estableix la llei, amb especial menció a les destinades a la inversió de l'habitatge habitual.

6) Aplicació de deduccions de recent introducció normativa com la deducció per maternitat, la deducció per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec.

Finalment, hem analitzat breument aspectes bàsics de la gestió de l'impost, com l'obligació de declarar, l'ingrés del deute tributari i la possibilitat de fraccionar-lo, i l'obligació de practicar retencions i ingressos a compte, amb especial atenció a les empreses i els contribuents que duen a terme activitats econòmiques.

Bibliografía

Agencia tributaria (2014). *Manual práctico renta 2014*. Agencia Estatal de la Administración Tributaria. Madrid: Catálogo general de publicaciones oficiales.

Lefebvre, F. (2015). *Memento práctico fiscal 2015*. Madrid: Ediciones Francis Lefebvre.

Martín Queralt, J.; Tejerizo, J. M.; Cayón Galiardo, A. (2009). *Manual de derecho tributario. Parte especial* (4a. ed.). Madrid: Thomson-Aranzadi.

Pérez Royo (dir.) (2009). *Curso de derecho tributario (parte especial)*. Madrid: Tecnos.

Sánchez Galiana, J. A. i altres (2009). *Imposición directa de las personas físicas*. Madrid: Editorial Copycentro.

